

Werkplan 2020

Lokaal, Sociaal, Duurzaam

Stichting Samenwonen-Samenleven

Chris Lebeastraat 4

1062 DC Amsterdam

Emel Can (e.can@sw-sl.nl) - Hans Krikke (h.krikke@sw-sl.nl) - M. Verdonk (m.verdonk@sw-sl.nl)

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Leeswijzer	4
1. Inleiding: Stichting Samenwonen-Samenleven (SWSL) als organisatie	6
1.1. Rol SWSL in Nieuw-West en West	6
1.2. Stimuleren participatie door iedereen als participant te benaderen en niet als klant of cliënt	7
1.3. B.O.S. werkwijze: van Binnenuit, van Onderop en Samen	7
1.4. Ru Paré Community, een mooie, toegankelijke accommodatie met prachtige tuin	8
Deel .I. Activiteiten, programma's stadsdeel Nieuw West 2020	9
2. Nieuw West; stadsdeelbrede werkplannen	10
2.1. Hulp in de Buurt in Ontwikkelbuurten	10
2.2. Netwerk Informele Zorg Nieuw West	17
2.3. Informeel taalaanbod: 'Taal, de Sociale Basis'	22
2.4. Commons Lab	24
2.5. Platform Armen nemen het woord; allianties tegen armoede	26
2.6. Welzijn op Recept (WoR)	28
2.7. Telefooncirkel: Voorkomen eenzaamheid en uitsluiting ouderen in Osdorp en Slotervaart	30
2.8. Mantelzorg	31
2.9. Samenvattend	33
Deel II. De Buurtzaak, Huis van de Wijk Slotervaart Noord	34
1. De Buurtzaak, Huis van de Wijk Slotervaart Noord	35
1.1. Via De Buurtzaak worden de bewoners verleid naar de rest van de wijk en andersom (opschalen en afschalen)	36
De Buurtzaak is een plek waar activiteiten van, voor en door bewoners, al dan niet georganiseerd, plaats vinden en waar bewoners actief in contact met anderen kunnen komen, maar ook een plek waar vormen van ondersteuning kan worden gevonden.	36
1.2. In De Buurtzaak delen we samen de ruimte, de waarden en de voorzieningen; niemand wordt uitgesloten	37
1.3. Meerwaarde De Buurtzaak: samen bouwen aan een inclusieve, solidaire wijk economie in Slotervaart en het er bevorderen van lokale democratie; uitgaande van B.O.S. werkwijze	39
1.4. Samenwerking met Buurtteams/Wijktafel Slotervaart Noord	40
2. Activiteiten/programma's Slotervaart Noord en Slotervaart breed	41
2.1. Duurzaamheid	42
2.2. Buurtpanels: schoon, heel en veilig Slotervaart	42
2.3. Bewonersinitiatieven en regiegroep	43

2.4. Activering en participatie door middel van activiteiten door en voor de bewoners _____	44
2.5. Innovatie Raad en budget _____	32
2.6. Schema activiteiten en overleggen De Buurtzaak _____	47
2.7. Teamsamenstelling De Buurtzaak _____	47
Deel III.SWSL activiteiten en programma's stadsdeel West _____	49
1. Inleiding _____	50
2. Activiteiten en programma's SW-SL in West _____	52
2.1. Hulp in de Buurt bij Armoede _____	52
2.2. Netwerk Informele Zorg West _____	58
2.3. Samenredzaaminitiatieven _____	65

Bijlagen:

1. Training Vertrouwenspersonen
2. Training aspirant-ervaringsdeskundigen

Voorwoord

Voor u ligt het werkplan van stichting Samenwonen-Samenleven voor 2020. Het betreft de plannen voor het stadsdeel Nieuw West, het Huis van de Wijk De Buurtzaak in het gebied Slotervaart, alsook de plannen voor het stadsdeel West.

De titel van het 2020 werkplan is “Lokaal, Sociaal, Duurzaam”, kortom LSD. Dat is niet omdat we graag in hogere sferen (willen) verkeren maar om kort aan te geven waar SWSL voor staat.

Lokaal actief zijn is voor SWSL een abc'tje en zit in de genen van de organisatie. Het impliceert gebiedsgericht werken, maar vooral ook vraaggericht en partners in het gebied (informeel en regulier) te verleiden en in staat te stellen integraal te werken. Lokaal actief zijn impliceert voor SWSL het proces van “commoning” stimuleren. Op basis van gemeenschappelijke ambities en belangen tot samenwerking en via samenwerking tot een integrale aanpak te komen. Daarmee wordt, wat betreft SWSL, gekanteld. Om kansen te verzilveren moet de gemeente de regie over inhoud, organisatie, aansturing, beschikbare budgetten delen met commoning partners op lokaal niveau.

Sociaal betekent voor SWSL voor alles inclusiviteit garanderen. Dat betekent dat iedereen als deelnemer wordt aangesproken en dat deelnemers niet als klant en of cliënt wordt bejegend. Sociaal betekent wederkerigheid. Het betekent ook dat in alles wat we doen, we armoede bestrijden. In de vorm van empowering, taal- en conversatielessen, participatieplekken, leerwerktrajecten. De community die we bouwen is een vangnet en springplank voor die bewoners die – om wat voor reden dan ook – moeite hebben mee te doen in de samenleving of zich staande te houden op de arbeidsmarkt.

Duurzaam betekent dat we niet alleen investeren in duurzame energie initiatieven zoals Energie Coöperatie Westerlicht en haar plannen om alternatieve door bewoners in eigendom gerealiseerde duurzame energieprojecten (zonnepanelen op daken waaronder het dak van Ru Pare Community en Sloterplas als warmtebron) maar ook dat we inzetten op wat zo mooi heet het verminderen van de ecologische voetafdruk.

Leeswijzer

Dit werkplan is gesplitst in drie delen, te weten: werkplan van SWSL NW, De Buurtzaak in Slotervaart en derde deel behelst het werkplan betreffende stadsdeel West.

Eerste deel:

In het eerste hoofdstuk introduceren we SWSL in het kort. Daarbij zoomen we vooral in op de werkwijzen die SWSL hanteert en die de organisatie sterk innovatief maakt. In het tweede hoofdstuk presenteren wij de plannen voor Nieuw West. Ook vindt u in hoofdstuk 1 informatie over de accommodatie waar de activiteiten plaats vinden en toegankelijkheid voor verschillende doelgroepen.

Tweede deel:

In het tweede deel zetten we uiteen hoe, met wat, met wie we het Huis van de Wijk, De Buurtzaak, programmeren en met wat, wie en hoe we actief zijn in het gebied Slotervaart Noord.

Derde deel:

In het derde deel van dit werkplan komt het stadsdeel West aan bod. Hierin worden drie programma's en het belang ervan gepresenteerd.

In het afsluitende hoofdstuk is de begroting met toelichting opgenomen.

Veel leesplezier,

Emel Can, Marijke Verdonk, Hans Krikke

1. Inleiding

Stichting Samenwonen-Samenleven (SWSL) als organisatie

Stichting Samenwonen-Samenleven (hierna te noemen SWSL) kende haar start in 2004 als bewonersinitiatief in Bos en Lommer en is gegroeid uit tot een succesvolle organisatie. Destijds zijn de sleutelpersonen en actieve buurtbewoners uit Bos en Lommer aan de slag gegaan om werkvormen en programma's te ontwikkelen ter versterking van de sociale cohesie. Na de succesvolle pilot heeft SWSL sinds 2011 een verdere ontwikkeling doorgemaakt en is het project SWSL omgezet in een stichting, gevestigd in de Ru Paré te Slotervaart, Amsterdam Nieuw West.

In Slotervaart is de hoofdvestiging, Ru Paré Community, maar SWSL is actief in een aantal wijken van Amsterdam. In West, Nieuw West en Oost (via partnerorganisatie Assadaaka). SWSL heeft in de hoofdvestiging de Ru Paré Community ingericht met verschillende partners, variërend van vluchtorganisaties, tot sociale ondernemers. In de Ru Paré Community worden de synergievoordelen ten volle benut. Daarom heeft SWSL de slogan ook: 1+1=3 geïntroduceerd. Een belangrijke partner in de Ru Paré Community is De Buurtzaak, het Huis van de Wijk.

De werkwijze van SWSL sluit aan bij de prioriteiten van het college, zoals vermeld in stedelijk kader sociale basis. Vooral de bijzondere werkwijze, waarbij wijkbewoners, met name sleutelpersonen, worden gewaardeerd en ondersteund in het versterken en ontwikkelen van onderlinge, wederzijdse en wijkgerichte solidariteit, saamhorigheid en omzien naar elkaar. Door om te zien naar bewoners in een kwetsbare positie wordt niet alleen de sociale samenhang versterkt maar groeien bewoners ook in zelfredzaamheid en het vermogen om regie te (her)pakken over het eigen leven. De kernwaarde van SWSL hierbij is dat het gaat om solidariteit, saamhorigheid en "wederkerigheid".

1.1. Rol SWSL in Nieuw-West en West

Vanwege haar expertises speelt SWSL een cruciale rol in de stadsdelen Nieuw West en West (ook op stedelijk niveau heeft SWSL haar inbreng, maar daarover later meer).

In de genoemde stadsdelen kent SWSL een groot aantal wijkpartners en maakt zij deel uit van netwerken (al dan niet zelf geïnitieerd) en structurele samenwerkingsverbanden. Daarbij is steevast de rol van SWSL er een van innovator en ondersteuner.

Met name de rol van SWSL als Innovator wordt gewaardeerd. Dat is omdat SWSL out of the box werkt, denkt en handelt. Daarmee garanderen we blijvende vernieuwing en kunnen we blijven leren en verbeteren.

De rol van innovator is een onderdeel van onze missie en in onze werkwijzen, zoals 'Van klacht naar kracht, van uitsluiting naar collectiviteit' en de B.O.S. werkwijze (zie paragraaf 1.3.). De werkwijzen en werkvormen die SWSL hanteert garanderen het ontwikkelen van activiteiten en projecten met inzichten en kennis vanuit de leefwereld van groepen bewoners en samen met de bewoners. De ontwikkelaars,

uitvoerders en regisseurs van de activiteiten zijn dus de mensen zelf.

1.2. Stimuleren participatie door iedereen als participant te benaderen en niet als klant of cliënt

SWSL mag dan vaak een buitenbeentje zijn, innovatief, maar zij is ook koersvast. Zeker waar het gaat om het realiseren van waarden. We mogen dat wel op onze conto schrijven, het introduceren van de emancipatoire waarde van wederkerigheid. In de tijd dat we deze waarde introduceerden als mede bepalende waarde in wat en hoe we zaken aanpakken, werden we nagenoeg voor gek verklaard. Nu bijna acht jaar later, wordt de kracht van wederkerigheid als waarde alom herkend en gepraktiseerd. Niet zo raar omdat met de waarde van wederkerigheid – in combinatie met het B.O.S werkwijze – de talenten, vaardigheden en ervaringskennis van bewoners worden gekend, gestimuleerd en benut.

Het is om deze reden waarom we als organisatie veel waarde hechten aan ervaringskennis van bewoners. Deze kennis is nog veel onder de radar en het is zaak om deze in wijken en communities te traceren, te waarderen, te ondersteunen en te benutten en wel zo dat het beschikbaar komt voor andere medebewoners. Binnen SWSL zijn enkele programma's van informele zorg waarbij de inzet van ervaringsdeskundigheid centraal staat. In die programma's is iedereen participant, ook de klagende en hulpvragende bewoner. Er zijn geen klanten, cliënten. Ook de bewoners die een beroep doen op de informele zorgprogramma's participeren. Dat is omdat zij, als prestatie in wederkerigheid, bijdragen op basis van eigen talent, ambitie, tijd, netwerk en kundigheid. Iedereen doet er toe, iedereen telt mee. Niet als klant en of cliënt, maar als participant. De geholpene is ook helper, zo zou je het kunnen zeggen. Belangrijker is echter dat herstel: op krachten komen, zelfredzamer worden, meer regie over het eigen leven verwerven; dat je dat het beste doet in collectieve verbanden.

1.3. B.O.S. werkwijze: van Binnenuit, van Onderop en Samen

De B.O.S. werkwijze betekent: van **B**innenuit, van **O**nderop en **S**amen.

De activiteiten en projecten worden met inzichten en kennis vanuit de leefwereld van groepen bewoners ontwikkeld en uitgevoerd. De ontwikkelaars, uitvoerders en regisseurs van de activiteiten zijn de mensen zelf. Individuele initiatieven en ambities worden –waar mogelijk- in collectieve verbanden samengebracht. De BOS werkwijze wordt gestut door enkele waarden. “Wederkerigheid” is zo'n waarde (zie paragraaf 2.2.).

Een andere waarde die achter de BOS werkwijze schuil gaan, is “samenredzaamheid”. “Individuele zelfredzaamheid” - het vermogen tot zelfregie over het eigen leven - is een groot goed. Evenwel wordt ieder mens in collectieve verbanden sterker, zelfredzamer en beter in staat om zich te ontplooiën en te

ontwikkelen. Wij menen dat “gemeenschappen” op lokaal niveau, in de buurt en wijk als vangnet maar ook als springplank fungeren of zouden moeten fungeren.

1.4. Ru Paré Community, een mooie, toegankelijke accommodatie met prachtige tuin

Stichting SWSL is gevestigd in het prachtige gebouw Ru Paré (Chris, Lebeaustraart 4), gelegen in hartje Slotervaart. Het is een prachtige gebouw, waar diverse organisaties en bewonersgroepen gebruik van maken. Bij binnenkomst, komen de bezoekers in het prachtige theaterrestaurant, dat ruimte biedt aan 250 mensen. Het theaterrestaurant heeft een podium voor talent, kunst en cultuur, maar ook worden er regelmatig debatten en seminars georganiseerd. Het gebouw heeft een prachtige tuin. Een deel daarvan wordt als moestuin gebruikt terwijl het andere (overgrote) deel is voorzien van picknickbanken, die tussen de vele duurzame bloemen, bomen en fruitbomen staan.

- Fysieke toegankelijkheid

De laatste jaren zijn de nodige fysieke verbeteringen aangebracht waardoor het gebouw voor verschillende doelgroepen toegankelijker is gemaakt. Niet alleen is het gebouw van een lift voorzien, ook zijn de ingangen rolstoelvriendelijk.

- De keuken als ontmoetingsruimte voor de buurtbewoners

Als één van de weinige buurcentra beschikt De Buurtzaak over een aparte keuken waar kwetsbare vrouwen/meisjes, die soms geen andere uitgaansmogelijkheid hebben, elkaar in zogenaamde kookclubjes treffen. Ook de zelforganisaties maken er gebruik van voor community diners.

Deel I. Activiteiten, programma's stadsdeel Nieuw West 2020

2. Nieuw West; stadsdeelbrede werkplannen

Inleidend

In het eerste deel van dit hoofdstuk presenteren we werkplannen voor het stadsdeel Nieuw West. Stadsdeel-brede plannen dus. Het betreft Hulp in de buurt initiatieven in drie ontwikkelwijken (paragraaf 3.1.). Het betreft ook het Netwerk Informele Zorg Nw West (paragraaf 3.2.) Taal, de sociale basis (paragraaf 3.3.) Commons Lab (paragraaf 3.4.), Platform ‘armen nemen het woord’ (paragraaf 3.5.) en Welzijn op Recept (3.6), Telefooncirkel (3.7) Mantelzorg (3.8).

2.1. Hulp in de Buurt in Ontwikkelbuurten

Zelfredzaamheid, ontplooiing en
gelijke kansen volwassenen

Inleiding

Nieuw West kent bijna 20 ontwikkelbuurten, waarvan 10 in Slotermeer, 5 in Geuzenveld, 3 in Osdorp en 1 in Slotervaart. Ondanks het feit dat deze buurten wat betreft samenstelling van de bevolking en de sociale uitdagingen van elkaar verschillen, zijn er ook overeenkomsten.

In samenwerking met lokale initiatieven, organisaties en instellingen organiseert SWSL in Slotervaart (Jacob Geelbuurt), Osdorp (Wildeman-Blomwijckerbuurt, De Punt en Reimerswaalbuurt) en in Slotermeer (10 ontwikkeling buurten) Hulp in de Buurt initiatieven.

In de Jacob Geelbuurt wordt een HiB gerealiseerd in samenwerking en samenspraak met het gebiedsteam en lokale, actieve partners – waaronder bewonersinitiatieven maar ook SEZO, WPI (Werk Participatie en Inkomen). De voorbereidingen voor de Hulp in de Buurt Jacob Geel zijn in het tweede deel van 2019 opgestart, waaronder het werven en toerusten van vrijwilligers. In Osdorp vindt er samenwerking plaats met de partners in “Ons Huis”. De community van “Ons Huis” (te huisvesten in de oude Creamerschool) bestaat uit een mix van bewonersinitiatieven, maatschappelijke initiatieven zoals Lucas Community en Mas Familie – een initiatief van Rahma Mouden, eigenaar-bestuurder van firma MAS-dienstverleners), welzijn en zorginstellingen (waaronder Sezo) en enkele vertegenwoordigers van de kant van de overheid betreffende “jeugd” en “veiligheid”. SWSL is nauw betrokken bij het initiatief van “Ons Huis” en het ontwikkelen van een community programma voor de oude Creamerschool en voor de omliggende wijken. In Slotermeer is het partnerschap ingericht met Kringwijs, de organisatie met wie SWSL “informele zorg initiatieven” ontwikkeld en uitvoert waaronder een project dat gefinancierd wordt door ZONMW betreffende het inrichten van een pilot waarin getrainde aspirant ervaringsdeskundigen en professionals

van SEZO in tandem-constructies leren samen te werken.

De Hulp in de Buurt initiatieven in voorgenoemde wijken levert niet alleen vormen van laagdrempelige informele zorg. Afstemming tussen verschillende, in de wijk actieve en gevestigde initiatieven wordt versterkt alsook die tussen “informeel” en “regulier”.

Bij het inrichten van Hulp in de Buurt hanteert SWSL het zogenaamde B.O.S principe. Van Binnenuit, van Onderop en Samen.

- Waarom HiB inzetten in Jacob Geelbuurt, Wildemanbuurt en Slotermeer

In Slotervaart Noord wonen relatief veel laag opgeleiden (respectievelijk 40% en 35% versus 27% in Amsterdam, Gebiedsanalyse 2016 Slotervaart Stadsdeel Nieuw-West). De sociaal-economische positie van de bewoners van de Jacob Geelbuurt en de naastgelegen Jongkindbuurt is ongunstiger. In deze buurten is het bijstand gebruik relatief hoog (10,8% en 14,1% versus 6,5% in Amsterdam), waarbij het vaak gaat om personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het aandeel bewoners dat gebruik maakt van schuldhulpverlening is hier ook hoger (3,9% en 3,3%).(Gebiedsanalyse 2016 Slotervaart Stadsdeel Nieuw-West).

De bewoners zijn relatief weinig maatschappelijk actief. Van de 19 tot 65-jarigen heeft 73% werk of vrijwilligerswerk, geeft mantelzorg of doet een opleiding (Amsterdam 87%). (Gebiedsanalyse 2016 Slotervaart Stadsdeel Nieuw-West). De bewoners die niet actief zijn, hebben vaak te maken met langdurig werkloosheid, ernstige armoede. En armoede leidt tot sociale, economische en culturele uitsluiting. Mensen die in armoede leven hebben een slechtere gezondheid, stress en vaker psychische problemen.

Ook de wijken Wildeman-Blomwijckerbuurt en Slotermeer zijn gebieden waar relatief veel kwetsbare mensen wonen die de weg niet weten te vinden naar voorzieningen. In de Wildemanbuurt is er bijvoorbeeld een concentratie van bewoners met een migratieachtergrond die te maken heeft met armoede en uitsluiting en autochtone bewoners die moeite hebben met lezen en schrijven (Gebiedsplan Osdorp 2019).

In Geuzenveld-Slotermeer wonen ook relatief veel bewoners met een kwetsbare sociaaleconomische positie. Ongeveer een kwart (22%) van de bewoners leeft in een minimahuishouden, heeft een laag inkomen en is laag opgeleid. De laaggeletterdheid is extreem hoog (Gebiedsplan Nieuw-West 2018)

Derhalve zijn de Jacob Geelbuurt, de Wildemanbuurt en Slotermeer er uitgerold als aandachtsgebieden. Inzetten van HiB in deze buurten is dan ook geen overbodige luxe.

Wat is informele zorg via Hulp in de Buurt

Informele zorg is omzien naar de (kwetsbare) ander. Door een luisterend oor te bieden, door als wegwijzer te fungeren in het doolhof van voorzieningen, door de tijd te nemen, geduld te betrachten, een formulier te helpen invullen of een tekst te (helpen) vertalen. Niet zelden wordt bij informele zorg ook ondersteuning geboden bij het ordenen van een levensverhaal. Hulpbehoeften worden bij dat ordenen van het verhaal niet zelden vertaald in concrete hulpvragen. Bewoners die informele zorg bieden zijn niet zelden maatjes voor anderen die in een kwetsbare positie verkeren. Zij functioneren als vertrouwenspersonen, vroegsignaleerders, toeleiders naar reguliere vormen van welzijn en zorg en werken niet zelden – juist vanwege de inzet op samenredzaamheid – preventief.

Informele zorg is geen hulpverlening. Informele zorg is complementair aan de reguliere hulpverlening in zorg en welzijn. Aanvullend dus.

Dat complementaire van informele zorg bestaat uit de volgende, te onderscheiden kenmerken van informele zorg:

1. Luisterend oor, helpen het verhaal te ordenen en hulpvraag (vraag achter de vraag) te formuleren, vertrouwen gunnen maar ook en vooral het signaal te geven “ook jij doet er toe”.
2. Bewoners te stimuleren en te ondersteunen bij zelfredzaamheid
3. Bewoners met soortgelijke vragen en interesse verbinden, samenredzaamheid
4. Vroegsignalerend, mede vanwege vertrouwensnetwerken en ervaringskennis (en soms ervaringsdeskundigheid);
5. Toeleidend naar reguliere hulpverlening zorg en welzijn
6. Informerend en daarmee preventief op het gebied van gezondheid, inkomen, administratie, huiselijke vrede, opvoeding
7. Ondersteunend tijdens trajecten om “uitval” te voorkomen
8. Ondersteunend bij toegang tot of versterken van het bestaande sociale netwerk (om terugval te voorkomen)

De informele zorg via de Hulp in de Buurt wordt gegund via:

- a. Inloopspreekuren; voor bewoners met vragen over formulieren en brieven; advies op het gebied van huisvesting, gezondheid, inkomen, opvoeding, huiselijke vrede, vrije tijd, toeslagen, voorzieningen, uitkeringen
- b. Een op een afspraken (al dan niet gedurende een bepaalde periode) met een vaste vertrouwenspersoon en of aspirant ervaringsdeskundige; luisterend oor, hulpvraag scherp formuleren, steunen in de moed om hulp in te roepen, bij complexe en veelal langdurige problematieken
- c. Informatieve (preventieve) bijeenkomsten op het gebied van huiselijke vrede, inkomen, administratie, gezondheid op locatie (daar waar bewoners samenkomen, elkaar treffen, basisschool, buurtkamer, kerk, moskee, sportvereniging, jongerenorganisatie, etc

Toegeruste vrijwilligers bij de Hulp in de Buurt

De spreekuren, de informele bijeenkomsten op locatie en de een op een gesprekken worden verricht door vrijwilligers, de zogenaamde “informele zorg vrijwilligers”, in de termen van SWSL “vertrouwenspersonen”. Vertrouwenspersonen die de training van ervaringsdeskundigheid hebben gevolgd worden “aspirant ervaringsdeskundigen” genoemd.

Alle vrijwilligers bij Hulp in de Buurt worden toegerust. Zij volgen een training.

Mede op basis van de trainingen die SWSL heeft ontwikkeld (sinds 2005), verzorgt de Vrijwilligers Academie voor iedere Hulp in de Buurt een training “vertrouwenspersonen”. Voor die vrijwilligers die de ambitie en vaardigheid hebben om ervaringskennis te benutten in informele zorg, kunnen de training voor aspirant ervaringsdeskundige volgen.

Vrijwilligers moeten eerst getraind zijn voordat zij kunnen aansluiten bij de Hulp in de Buurt. Tijdens het functioneren bij de Hulp in de Buurt ontvangen zij begeleiding, intervisie en supervisie. Dit wordt geleverd door de coördinator van SWSL.

Deskundigheidsbevorderende trainingen, bijvoorbeeld op het gebied van “somberheid en depressie”, “schulden”, “huiselijk geweld” of “verslaving” zijn beschikbaar. Op jaarbasis vinden er tien deskundigheidsbevorderende trainingen plaats. Aan deze trainingen kunnen alle bij de Hulp in de Buurt initiatieven actieve vrijwilligers deelnemen.

Partner, Vrijwilligers Academie

De Vrijwilligersacademie verzorgt voor de Hulp in de Buurt initiatieven de trainingen van vertrouwenspersoon en aspirant ervaringsdeskundigen. Omdat het efficiënter is, zullen de deskundigheidstrainingen en de training ‘aspirant ervaringsdeskundigen’ van West en Nieuw-West worden gecombineerd. Op jaarbasis impliceert dit per Hulp in de Buurt één training voor vertrouwenspersonen (36 deelnemers). Voor alle Hulp in de Buurt initiatieven worden op jaarbasis één training aspirant ervaringsdeskundigen verzorgt door Vrijwilligersacademie, voor maximaal 12 deelnemers.

- 3 training vertrouwenspersonen: 3x8 dagdelen= 24 dagdelen
- 1 training aspirant ervaringsdeskundigen 1x8 dagdeel = 1 dagdeel
- 10 dagdelen deskundigheidstraining = 10 dagdelen

Alle trainingen voor “vertrouwenspersonen” en “aspirant ervaringsdeskundigen” bestaan uit acht bijeenkomsten van 2,5 a 3 uur en wordt verzorgd door een ervaren trainer van VA. De werving en selectie van de deelnemers aan de trainingen worden gedaan door SWSL. De deskundigheidstrainingen worden aangeboden in dagdelen van elk 2,5 a 3 uur. Voor deze trainingen wordt expertise van buitenaf ingevlogen, waaronder van GGZ Ingeest (psychische, psycho sociale thema's), Markant (mantelzorg), Jellinek (verslaving) etc.

Coördinatie

Iedere Hulp in de Buurt kent een organisatorische structuur. Dat wil zeggen, een rol, taak verdeling tussen de vrijwilligers. De met de taken verbonden verantwoordelijkheden worden ook verdeeld in een team. Vanuit SWSL ontvangen de Hulp in de Buurt teams ondersteuning en begeleiding. Bij het inrichten van de organisatie, het software in verband met “participanten vervolg systeem”, vertrouwelijkheid en privacy, netwerk – afstemming en samenwerking – informeel en regulier.

De coördinator is ook verantwoordelijk voor de intervisie en de deskundigheidsbevorderende trainingen. Hij/zij ziet erop toe dat ook de (arbeidsmarkt)ontwikkelingskansen van de vrijwilligers serieus worden genomen (Persoonlijke Ontwikkel Plan gesprekken)

Wederkerigheid, geen klanten maar participanten

Hulpvragende bewoners die bij de Hulp in de Buurt aankloppen, zijn geen klanten. Ook hulpvragende bewoners worden uitgenodigd en uitgedaagd deelnemer van de Hulp in de Buurt te zijn/worden. Immers, ook hulpvragende bewoners kunnen andere bewoners stutten, sterken, een luisterend oor bieden. Met de ander interesse(s) delen of een talent en zomaar wat tijd en belangstelling delen. Wederkerigheid wordt dat genoemd.

“Wederkerigheid” is een van de kernwaarden van Hulp in de Buurt initiatieven. Deze waarde blijkt effectief te zijn in het afleggen van slachtoffergedrag en stimuleert de motivatie en kracht tot zelfredzaamheid. Wederkerigheid en empowerment zijn twee kanten van dezelfde medaille.

De andere kernwaarden bij Hulp in de Buurt is die van “samen redzaamheid”. Iedereen groeit, ontwikkelt zich in collectieve verbanden. In je eentje herstellen of in je eentje – al dan niet met hulp van een hulpverlener – uit langdurige armoede klauteren is slechts weinigen weggelegd. In collectieve verbanden, netwerken, groepsactiviteiten, lotgenoot of bondgenoot activiteiten, spreken we van “samen redzaamheid”. Samen een gemeenschap opbouwen in de wijk dat als vangnet en springplank kan dienen, voor jezelf en voor de ander.

Trainingsmodules

In de bijlage zijn opgenomen de door SWSL ontwikkelde trainingsmodules voor vertrouwenspersonen en aspirant ervaringsdeskundigen. Deze bijlage is slechts meegestuurd ter illustratie van hetgeen SWSL in de loop der jaren heeft ontwikkeld ter toerusting van vrijwilligers. VA heeft met haar jarenlange ervaring de expertise in huis om gebaseerd op deze trainingsmodules een op maat ingerichte (iedere Hulp in de Buurt want wijk waarin zij zich vestigt, kent haar bijzondere eigenheid) trainingsmodules.

I. De rol van vertrouwenspersoon als spreekuur houder

De vrijwilliger die als vertrouwenspersoon spreekuur bij de Hulp in de Buurt actief is, heeft een aantal rollen (taken, functies). Zo is hij in eerste instantie een klankbord. Een luisterend oor. Daarmee kan hij ondersteunen zijn in het ordenen van het (levens) verhaal en een hulpvraag scherper formuleren en – bij complexe problematiek – helpen hulpbehoeften in hulpvragen te vertalen. Een vertrouwenspersoon geeft advies over de sociale kaart. Hij is een sociale anwb-er en leidt de hulpvragende (mede) bewoner toe naar reguliere hulpverlening. Ook is de vertrouwenspersoon een verbinder; hij verbindt hulpvragende bewoners met informele activiteiten (sociaal netwerk) waar de hulpvrager in zelfredzaamheid kan groeien.

II. De rol van aspirant ervaringsdeskundige bij Hulp in de Buurt.

Bij complexe en langdurige problemen, zoals armoede, schulden, ontbreken van huiselijke vrede, slechts fysieke en geestelijke gezondheid, verslavingsproblemen, ontbreken van sociale netwerken in combinatie met ontbreken van vaardigheden om sociale netwerken te ontsluiten en te benutten; bij dat alles kan ervaringskennis van een informele zorg vrijwilliger uitkomst bieden. Dat vanwege de wederzijdse herkenning waarbij de aspirant ervaringsdeskundige als rolmodel fungeert. Een aspirant ervaringsdeskundige is getraind om op basis van gedeelde levenservaring vertrouwensrelaties op te bouwen. Om samen te zoeken naar wegen om het vertrouwen in zichzelf te herstellen, orde in de chaos te helpen scheppen en daarmee hoop op verlichting en of tackelen van problemen levend te houden. En niet in de laatste plaats is een aspirant ervaringsdeskundige in staat de eigen krachtbronnen (talenten, vaardigheden, ondersteuners in het sociale netwerk) helpen te herkennen en te benutten.

In de training van aspirant ervaringsdeskundigen ligt de nadruk op het verkennen en leren benutten van het eigen ervaringsverhaal. Met name dat deel van verhaal waarin de aspirant ervaringsdeskundige zich uit de nesten heeft gewerkt, blijkt vaak goud waard.

We spreken in kader van Hulp in de Buurt van ‘aspirant ervaringsdeskundigen’. Dat ter onderscheid met professionele ervaringsdeskundigen. Professionele ervaringsdeskundigheid vergt een meerjarige opleiding, zoals bij het – mede door SWSL – ingerichte COEVA, Coöperatieve Opleiding Ervaringsdeskundigheid in Armoede en Sociale Uitsluiting. Uiteraard kunnen aspirant ervaringsdeskundigen doorstromen naar deze of andere opleidingen voor ervaringsdeskundigheid.

Samenvattend:

Tijdspad, inrichting	<p>Jan/maart 2020, werven en toerusten van vrijwilligers in de drie wijken</p> <p>April.mei 2020, inrichten organisatie, taakverdeling, afspraken leden lokaal netwerk</p> <p>Juni, start van spreekuren en samenredzaam bijeenkomsten en activiteiten</p>
Trainingen	<ul style="list-style-type: none"> - Vertrouwenspersonen, spreekuurhouders 3 maal 12 vrijwilligers (VA) - Aspirant ervaringsdeskundigen in armoede, 1 x 12 vrijwilligers - 10 Deskundigheidstrainingen
Aantal vrijwilligers per Hulp in de Buurt	12
Spreekuren per HiB per week	3 tot 6
Een op een gesprekken, op afspraak (dus geen spreekuur contacten)	15-25
Aantal participanten, bezoekers preekuur per week	25-35
Toeleidingen hulpvragers	SEZO, WPI, jur loket, Spuistraat 10 advocaten
Toeleidingen naar sociale activiteiten, netwerken	Lokale partners
Waar in Nw West	Jacob Geel, Wildeman, Slotermeer
Lokale partners, borging HiB	<p>Jacob Geel, JG beraad olv gebiedsmakelaar, samenspraak informeel en regulier</p> <p>Wildeman, Ons Huis</p> <p>Slotermeer, Kringwijs</p>
Organisatie	Coördinatie SWS, 08 fte
Trainingspartner vrijwilligers	Vrijwilligers Academie

2.2. Netwerk Informele Zorg Nieuw West

Samenredzaamheid volwassenen

Inleiding

Sinds 2017 is op initiatief van SWSL het Netwerk Informele Zorg ingericht in samenwerking met VCA en andere organisaties waaronder Blik op Talent. Doel van het Netwerk is om kennis, expertises, netwerken en faciliteiten (waaronder m2) te delen om (a) de kwaliteit en continuïteit van de geleverde informele zorg te verbeteren, (b) programmatische samenwerking en afstemming te stimuleren (tussen informele zorg initiatieven enerzijds en tussen 'informeel – regulier' anderzijds) maar (c) ook om de kwaliteit en continuïteit van de organisatie, financiering, pr en promotie en aansturing van informele zorg initiatieven te verbeteren.

Fasen doorlopen, wat er aan vooraf ging

In het Netwerk hebben we met elkaar een aantal fasen doorlopen.

De eerste fase betrof de fase van analyse. Wat is onze corebusiness (wat is informele zorg), waar zijn we goed in en met wat onderscheiden informele zorg initiatieven zich. Deel van deze analyse betrof ook de analyse van 'onvolkomenheden'; zaken waar we niet goed in zijn of de kennis, vaardigheden en expertises niet in huis hebben. Kort gezegd, de eerste fase betrof het maken van een collectieve analyse van kansen (waar we goed in zijn) en kwesties (wat we niet (goed) kunnen). Deze fase heeft van 2017 tot eind 2018 geduurd.

De tweede fase betrof de fase van kwartetten. Door op netwerkbijeenkomsten kennis, expertise, financiën en faciliteiten uit te wisselen maar ook en vooral door op elkaar op bezoek te gaan en de eigenheid en toverformules van informele zorg initiatieven mee te krijgen als inspiratie en aanknopingspunt voor afstemming en samenwerking. De tweede fase is in 2019 gestart en gaat over in het jaar 2020.

Vanaf het begin van het Netwerk is door de initiatiefnemer SWSL en VCA aandacht besteedt aan wat 'capacity building' wordt genoemd. Met initiatieven mee denken op programma, pr/promotie, organisatie, bestuur en financiën. Veelal in situaties van crisis of dreigende crisis. Bijvoorbeeld aangaande huisvesting (initiatief in Geuzenveld) of financiën (Slotervaart) en PR/Promotie (Slotervaart).

Al met al is de basis gelegd om de derde fase in te gaan, de fase van een programmatische samenwerking en collectieve belangenbehartiging.

2020, de derde fase van programmatische samenwerking

In 2020 willen we de derde fase opstarten, dat is de fase van programmatische samenwerking op thema

(bijvoorbeeld eenzaamheid of taal), op doelgroep (bijvoorbeeld arme bewoners) of op wijk/gebiedsniveau (bijvoorbeeld Sloterveer) In deze derde fase bouwen we natuurlijke voort op hetgeen we samen hebben gepresteerd in het Netwerk aan saamhorigheid, kennis van en over elkaar, de samenwerkingsverbanden tussen afzonderlijke initiatieven onderling als good practises.

Het is evenwel goed om te realiseren dat in de fase van programmatische samenwerking we ook oude hindernissen en onvolkomenheden nog blijven tegen komen. Immers een aantal kwesties hebben we nog niet helemaal getackeld. Samenwerking vergt een houding maar ook een organisatie en wijze van financiering waarin ruimte is gegarandeerd voor partners die niet als concurrent worden geframed maar als bondgenoot en dus betrouwbare partner welkom wordt geheten. Het vergt blijvende aandacht, het ontwikkelen van een cultuur van “bondgenootschap” en het loslaten van wat we gewend zijn, namelijk een cultuur van afgunst, roddel en achterklap en concurrentie. Hoewel we in het Netwerk al het nodige op dit vlak gepresteerd hebben, is het een illusie om te denken dat we al een nieuwe cultuur gevestigd hebben.

Blijvende procesmatige aanpak volgens B.O.S.

In de derde fase, vanaf 2020, blijven we vast houden aan een procesmatig aanpak. Dat volgens het principe van B.O.S, van Binnenuit, van Onderop en Samen. Het kan dus niet zo zijn dat vanuit de SWSL coördinatie vooraf prestaties worden vastgelegd. Dat is een top down werkwijze die haaks staat op de werkwijze die tot op heden is gehanteerd en waarmee meer dan verrassende resultaten zijn behaald. We blijven dus vasthouden aan een procesmatige aanpak, samen zoeken naar kansen en kwesties voor de programmatische samenwerking op thema, doelgroep of wijk/gebiedsgericht. En dus ook samen die programmatische samenwerking “ontwerpen” en samen realiseren.

In het samen verkennen en ontwerpen van mogelijke programmatische samenwerking hanteren we een paar eenvoudige principes, het principe van wederkerigheid (onder andere om het bondgenootschap gehalte in de samenwerking te blijven voeden) en het principe van 1+1=3. Door samen te werken verzilveren we synergetische voordelen.

In het realiseren (uitvoeren) van de ingerichte programmatische samenwerking worden kansen verzilverd maar blijven we oog houden voor de kwesties. Zeg maar de risico's die ondermijnd zijn voor de samenwerking en of de resultaten van de gerealiseerde samenwerking.

Aanspreekpunt, spreekbuis, belangenbehartiger

Met de zich ontwikkelde cultuur van samenwerking en met een toenemend aantal initiatieven om m2, faciliteiten, kennis, expertises en netwerken te delen, groeit ook een cultuur van mede eigenaarschap in het Netwerk. Deelnemende initiatieven ervaren in toenemende mate dat het Netwerk hun Netwerk is. Daarmee groeit de functie van het Netwerk als aanspreekpunt, spreekbuis en belangenbehartiger.

Het ontbreken van drie functies – aanspreekpunt, spreekbuis, belangenbehartiger – is reeds in 2017 opgenomen in de zelfkritische analyse die we tijdens de Netwerkbijeenkomsten met elkaar hebben gemaakt. Omdat, zo luidde de analyse toendertijd, we elkaar niet als bondgenoten zien

maar als concurrenten, zijn individuele initiatieven vaak te zwak en kwetsbaar in “onderhandelingen” met reguliere partners en kunnen belangen niet altijd even goed behartigd worden.

In de afgelopen drie jaar hebben we aan deze functies gewerkt. Niet door direct een aanspreekpunt, spreekbuis en of belangenbehartigingsfunctie in te richten, maar door te delen, samen te werken en elkaar echt te leren kennen en over en weer te waarderen. In het Netwerk hebben we in elkaar geïnvesteerd als partner, bondgenoot op basis van gemeenschappelijke interesses, werkwijzen, missies. Niet onbelangrijk – in het Netwerk herkennen leden elkaar in dezelfde uitdagingen en belangen.

Op basis van deze ervaring(prestaties) kan daarom ook het ontwerp en de inrichting van de drie functies van aanspreekpunt, spreekbuis en belangenbehartiger – samen – in alle gemeenschappelijkheid ontwikkeld en gerealiseerd worden in 2020.

Het ontwerpen en het inrichten van deze functies geschiedt dus op de – te organiseren – Netwerkbijeenkomsten van 2020. Dit is, naast de programmatische samenwerking, het tweede hoofdthema tijdens de Netwerk bijeenkomsten.

Netwerkbijeenkomsten, locatie bezoeken, deskundigheidsbevordering.

- Netwerkbijeenkomsten

In het jaar 2020 worden er vier Netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Tijdens iedere bijeenkomst blikken we even terug (waar komen we vandaan), realiseren we ons waar we staan en waar we naar toe willen. Drie onderwerpen staan structureel op de agenda, namelijk de programmatische samenwerking, de locatie bezoeken en de drie functies van aanspreekpunt, spreekbuis en belangenbehartiger.

De Netwerkbijeenkomsten vinden plaats in de Ru Pare Community en gaan altijd vergezeld met een diner (eenvoudige maaltijd).

- Locatie bezoeken.

De methode van locatie bezoeken heeft een bijzonder effect. Tijdens de bezoeken presenteren initiatieven zich. Wat wordt op de locatie aan informele zorg geleverd, hoe, met wie, door wie, met wat en met welk resultaat. Omdat bondgenoten op bezoek komen, worden er kritische vragen gesteld. Over het goud dat op zolder ligt te verstoffen, maar ook de onvolkomenheden die in de kelder liggen opgeslagen. Steevast vindt er een dialoog plaats over de eigenheid (het goud), over kansen maar ook over kwesties. Het is een intieme manier van elkaar leren kennen waarmee de verleidelijkheid om samen te werken groeit. En een locatie bezoek inspireert ook om kritisch naar de eigen werkkamer te kijken en de eigen zolder maar ook kelder te verkennen.

In 2020 worden er 12 locatie bezoeken georganiseerd

- Deskundigheidsbevordering.

De deelnemers aan het Netwerk hebben niet alleen een gedeelde en gemeenschappelijke corebusiness, belangen en interesses, vaak is er ook sprake van gemeenschappelijke dilemma's, knelpunten en of kwesties. Bijvoorbeeld op het gebied van financiën en of financiële organisatie. Op het gebied van PR en Promotie. Vrijwilligers werven, begeleiden en kansen gunnen.

In 2020 worden de urgente onderwerpen geïnventariseerd en daarop deskundigheidsbevordering gerealiseerd. In principe wordt de deskundigheid uit de civil society gemobiliseerd, bij sociaal ondernemende bedrijfsorganisaties, bewonersnetwerken of bij elkaar (leden van het Netwerk).

Ondersteuning bij verzilveren van kansen en tackelen van kwesties

Een belangrijk aandachtspunt is en blijft dat een van de deelnemende leden van het Netwerk in een situatie terecht komt, om wat voor reden dan ook, waarin ze even niet meer weten wat voor en achter is, of dat een (bestuurlijke en of financiële) crisis dreigt of is uitgebroken. Er dient capaciteit beschikbaar te zijn om hier op in te kunnen spelen waarbij mee gedacht kan worden en benodigde expertise of input gemobiliseerd kan worden om erger te voorkomen, crisissen te bezweren, te bemiddelen of wat dan ook.

Maar er moet niet alleen ondersteuning zijn in geval van dilemma's, kwesties of (dreigende) crisissen. Ook daar waar kansen worden geroken, mogelijkheden zich voor doen voor programma, organisatie, samenwerking of wat dan ook, moet capaciteit beschikbaar zijn voor een op een ondersteuning.

Procesondersteuning, back office

Gelijk als in de voorgaande jaren behoeft het Netwerk een procesondersteuning. Deze bestaat uit het bewaken van de eenvoudige uitgangspunten van wederkerigheid, 1+1=3, en bondgenootschap. Daarmee denkt de procesbegeleider mee met de mogelijkheden in het Netwerk om over en weer, onderling en ter wederzijds voordeel kennis, expertise, faciliteiten en netwerken te delen, helpt mee de locatiebezoeken voor te bereiden en waakt over de agenda van de Netwerkbijeenkomsten. Hij is, om het anders te formuleren in aansluiting op de ambitie van de stad, de procesbegeleider/ondersteuning van commoning. Dat is ook waarom de procesbegeleider werkt met het principe van B.O.S. In de agenda maar ook in het ontwerp en uitvoeren van activiteiten waartoe besloten worden, draagt de begeleider bij aan de cultuur van samenwerking, mede eigenaarschap en wel zo dat het initiatief van de deelnemende organisaties bij het in stand houden, functioneren en doorontwikkelen van het Netwerk.

Bovendien is de procesbegeleider een netwerker in het Netwerk. Hij verbindt, koppelt, matcht, mobiliseert input en expertise waar nodig en urgent. Traceert, samen met de deelnemende Netwerkorganisaties kansen tot programmatische samenwerking maar ook dilemma's bij afzonderlijke initiatieven en of tussen initiatieven. Last but not least, de procesbegeleider ondersteunt de programmatische samenwerkingsinitiatieven op thema, doelgroep of wijk/gebied. In ontwerp, plannen, uitvoering, evaluatie (eventuele bijsturing), verantwoording.

Voor het functioneren van het Netwerk is een lichte back office nodig, voor adreslijsten, oproepen, samenkomsten, verslagen etc.

Niet onbelangrijk is dat de capaciteit voor deskundigheidsbevordering is gegarandeerd. Deskundigheid die van buiten af kan worden ingevlogen en niet in het Netwerk zelf beschikbaar is. Met deskundigheidsbevordering – op thema's en onderwerpen – die tijdens Netwerkbijeenkomsten als gemeenschappelijk belang wordt getypeerd, verdiepen we het karakter van het Netwerk Informele Zorg Nieuw West als een blijvend lerend Netwerk.

Organisatie:

- Procesbegeleiding en back office

SWSL verzorgt de procesbegeleiding en een lichte back office

Daartoe is op jaarbasis 300 uur beschikbaar.

Voor de back office functie is 16 uur per kwartaal toereikend, op jaar basis 64 uur.

- Deskundigheidsbevordering
- Deskundigheidsbevordering en samenwerking met VCA en VA

Voor de deskundigheidsbevordering is partner VCA de aangewezen partner waar het gaat om deskundigheidsbevordering op het gebied van pr/promotie, bestuur en besturen, financiën en financiële organisatie, vrijwilligersbeleid, samenwerking regulier.

Om maatschappelijke waarde te kunnen creëren, moeten maatschappelijke organisaties voortdurend drie verschillende, maar onderling samenhangende elementen optimaliseren: 1) over duidelijke publieke missie beschikken 2) legitimiteit en steun in hun omgeving verwerven voor hun handelen 3) over operationele capaciteit beschikken. Veel organisaties zien het als een grote opdracht om aan dit inzicht woorden te geven, om deze opdracht naast het werk te realiseren alsmede dit naar buiten (subsidiegevers fondsen) te communiceren. Hierin kunnen organisaties van elkaar veel leren en is VCA ondersteunend met advies(trajecten) en medeorganisator van workshops, trainingen en (gezamenlijk georganiseerde) netwerkbijeenkomsten.

Waar het gaat om deskundigheidsbevordering van vrijwilligers van de initiatieven in hun functioneren als informele zorg vrijwilligers en aspirant ervaringsdeskundigen, is Vrijwilligers Academie de aangewezen partner. Op jaar basis worden twee trainingen (modules van 8 bijeenkomsten) voor informele zorg vrijwilligers aangeboden en twee trainingen (modules van 8 bijeenkomsten) voor aspirant ervaringsdeskundigen. (Zie Hulp in de Buurt initiatieven).

- De deelnemende organisaties/bewonersgroepen

De Regenbooggroep, Burennetwerk, Combiwel, De Hippe Heks, Eigenwijks, stadsdeel Nieuw West, St. Ekmel, De Buurtzaak, St. Saam.nl, Kringwijks, Home Empowerment, St. Stock, Klussenteam Nieuw-West, Het

Moedernetwerk, Hart van Osdorp, Wijkzorg Amsterdam, Leger des Heils, Boot NW, St. MOS, VCA, Nisa4nisa, Road of Hope, St. Bron, Harmonieus Samenleven, Raad is Daad, Buurtkamer Jaap Prummel.

2.3. Informeel taalaanbod: 'Taal, de Sociale Basis'

Zelfredzaamheid, ontplooiing en
gelijke kansen volwassenen

Inleiding

Daar waar kansen liggen in het Netwerk om op basis van gemeenschappelijke praktijken en belangen, een afstemming en samenwerking te stimuleren, daar worden die kansen benut. Een van de thema's waar een groot aantal leden van het Informele Zorg Nieuw-West mee bezig zijn, is het thema "taal". Zij fungeren als het ware als "informele taal aanbieders". In september hebben we een begin gemaakt om deze informele taalaanbieders, leden van het Netwerk op Slotervaart niveau uit te nodigen. Wellicht een eerste stap om dat stadsdeelbreed in te richten. Dit initiatief is een mooie illustratie van hoe thematische samenwerking gerealiseerd kan worden binnen het netwerk informele zorg.

In het kader van doorontwikkeling van 'eigen kracht' van de informele zorgaanbieders, zal het thema '*Taal de Sociale Basis*' (versterking samenwerking en waardering van informeel taalaanbod) in 2020 een belangrijke prioriteit krijgen. Een constatering is dat de informele taalaanbieders nog lang niet altijd gewaardeerd en erkend worden voor hun belangrijke bijdrage aan het bevorderen van taalvaardigheid in Slotervaart, terwijl zij een grote bijdrage leveren aan sociale cohesie, participatie en zelfredzaamheid van bewoners die anders belemmerd worden door taalbarrière. Maar de andere kant van de medaille is dat taalachterstand en laaggeletterdheid de belangrijkste belemmeringen is om volwaardig mee te kunnen doen aan de samenleving. In Nieuw-West is het percentage laaggeletterdheid en taalbarrière vergeleken met rest van Amsterdam hoog. Des te meer is het van groot belang dat de thema taligheid in Nieuw-West meer aandacht verdient en verder wordt ontwikkeld.

Taal is een belangrijke instrument voor sociale cohesie en bestrijding van eenzaamheid.

De informele taalaanbieders geven aan dat tijdens informeel taalaanbod veel vriendschappen ontstaan en dat het bijdraagt aan de taalverbetering, sociale activering en zelfvertrouwen. Door taligheid en informeel taalaanbod, waarbij veel aandacht is voor conversatie, wordt de weerbaarheid van de deelnemers gestimuleerd en de deelnemers nemen de tijd om elkaar beter te begrijpen.

Door informeel taalaanbod worden mensen verleid naar andere activiteiten in de wijk

Ook is het informeel taalaanbod een goed instrument waardoor mensen kunnen worden verleid naar andere activiteiten in de wijk. Vanwege taalgebrek kunnen mensen vaak een erg geïsoleerd leven leiden en weinig participeren in de samenleving. De taallessen kunnen functioneren als informatiebron als het gaat om activiteiten in de wijk.

In september 2019 is een start gemaakt met afstemmen en samenwerking tussen de informele taalaanbieders. Dit door met de informele taalaanbieders uit Slotervaart kennis, ervaringen en expertise te delen en te reflecteren op vragen als “hoe kunnen we de kwaliteit van ons aanbod verbeteren”, “hoe zorgen we voor continuïteit van ons aanbod”, “hoe positioneren we ons zelf”, “hoe zorgen we ervoor dat we gezien en gekend worden bij het ‘systeem”.

Duidelijk is geworden dat er behoefte is om bij elkaar te komen en kennis, informatie en methodiek uit te wisselen. Ook zijn er belangrijke conclusies getrokken over zaken die niet goed gaan en waarbij de organisaties ondersteuning nodig hebben. Daarnaast zijn de volgende conclusies getrokken: 1. Versterking samenwerking en waardering van informeel taalaanbod is een must. 2. Informeel taalaanbod leidt tot sociale cohesie en bevordert zelfvertrouwen en zijn instrumenten om mensen te verleiden naar andere activiteiten (participatie en activering). 3. Er is behoefte aan structurele overleggen op verschillende niveaus (zie hieronder).

‘Taal de sociale basis’ 2020: de formele en informele taalaanbieders moeten samenwerken i.p.v. concurreren

Het is goed dat er formeel en informeel taalaanbod is. Informeel taalaanbod is er, omdat daar behoefte aan is. Soms zijn de officiële taalaanbieders niet toegankelijk, niet effectief of niet betaalbaar voor mensen die kwetsbaar zijn. Er zijn talloze mensen die derhalve zoeken naar alternatieve taallessen die laagdrempelig zijn. Met het programma *‘Taal de sociale basis’* willen wij dat het officiële en informele taalaanbod naar elkaar toe groeien in plaats van concurreren. En dat er structureel overleg is ten behoeve van versterking, doorontwikkeling van het informele taalaanbod en samenwerking met het formele.

Programma 2020

Streven is om door middel van structurele overleggen, te kijken hoe een de concurrentie te doorbreken en een goede samenwerking te stimuleren. Daarnaast zal de focus liggen op het versterken van de informele taalaanbieders. De volgende acties worden in 2020 opgepakt:

- Structurele overleggen met de taalaanbieders (met de coördinatoren van formeel en informeel)
- Maken van een overzicht met informele taalaanbieders
- Maken van een film over de taalaanbieders die tevens als promotiemateriaal zal worden gebruikt
- Deskundigheidsbevordering voor de docenten
- Een overleg met de docenten met als doel om informatie- en kennis uit te wisselen’
- Plan van aanpak hoe bepaalde mensen die moeilijk te bereiken zijn (mannen) te motiveren om mee te doen (is een signaal van de taalaanbieders).

2.4. Commons Lab

Samenredzaamheid volwassenen

Inleiding

In het najaar 2018 is SWSL een nieuw initiatief gestart, namelijk “Commons Lab”. In 2019 is een deel van de werkzaamheden gefinancierd door het stadsdeel. Graag zien we dat we structureel met het verschijnsel “commons” in de weer kunnen en het “commoning” gemeengoed te laten worden in Nieuw West.

Wat is het Commons Lab?

Het “Lab” is een serie laboratoria waar initiatieven die met de praktijk van commons bezig zijn, dan wel geïnteresseerd zijn in het proces van “commoning” of soortgelijke activiteiten organiseren, elkaar treffen. Om samen te reflecteren op de praktijk. Een reflectie die tot doel heeft deze praktijk te verbeteren maar ook om het concept (wat zijn Commons, hoe doe je commoning?) verder te ontwikkelen. Tijdens ieder Lab staan twee of meerdere praktijken in de aandacht. Dan worden niet alleen de praktijk van commoning in het initiatief gepresenteerd maar wordt vooral stil gestaan bij de kansen (mogelijkheden die zich voordoen) en de kwesties die getackeld moeten worden (om continuïteit en kwaliteit te verbeteren en de kansen te verzilveren).

Voor ieder Lab en ten gunste van de reflectie en het daarop geformuleerde huiswerk, wordt expertise ingevlogen. Expertise die is vergaard tijdens succesvolle commons praktijken. Of expertise die wetenschappelijk gefundeerd is. Zo zijn Henk Wagenaar, Martin Stam en Jurgen van der Heyden betrokken en leveren vanuit theoretische invalshoeken hun bijdragen

Wat leveren Commons Lab's op?

Vanaf het najaar 2018 en gedurende het jaar 2019 zijn zes (6) Commons Lab georganiseerd. De diversiteit van de deelnemers is al een resultaat. Anders dan elders in de stad (Pakhuis de Zwijger bijvoorbeeld) nemen ook commons initiatieven vanuit migrantengemeenschappen deel aan de Labs, dan wel initiatieven in de arme wijken. En een groot aantal ambtenaren, op stadsdeel Nw West niveau als ambtenaren van de centrale stad hebben er hun inspiratie en kennis opgedaan over commons en commoning.

Belangrijker is dat de deelnemers concrete handvaten krijgen aangereikt om de eigen praktijk te verbeteren, nieuwe partnerschappen in te richten en kennis te nemen en lering te trekken uit andere werkwijzen en werkvormen. Er groeit een cultuur van delen van faciliteiten, kennis, netwerken en expertises. Zo dragen de deelnemers aan de Lab's bij aan de cultuur van commoning in de stad. Dit is uitermate belangrijk omdat commoning niet alleen een trucje is, maar ook een cultuur omvat. Een cultuur waarin de deelnemers zoeken naar mogelijkheden om te delen, gemeenschappelijkheid te traceren en deze te benutten ten gunste van het versterken van de eigenheid en van het gemeenschappelijke belang.

In de ambitie om de stad een commons stad te maken, zijn commoners elkaars bondgenoten. En dat bondgenootschap is hard nodig gezien het feit dat het nog niet zo eenvoudig is om een positie te veroveren tussen markt en overheid (staat).

Kortom, het Lab draagt bij aan die cultuur van commoning in Nw West en in de stad. Het Lab heeft ook concrete nieuwe initiatieven opgeleverd, waaronder de Energie Coöperatie Westerlicht. Dit is een bewonersinitiatief in Nw West dat een geweldige vlucht heeft genomen. Dit door het dak van de Ru Pare als eerste project te adopteren (realisatie mei 2020) maar ook de stad uit te dagen om van Sloterplas de grootste commons (Meent) van Amsterdam te maken. Sloterplas is een warmtebron, in principe geschikt om duizenden woningen mee te helpen verwarmen. EC Westerlicht claimt het eigenaarschap van Sloterplas als warmtebron; bewoners van Nw West zijn mede architect, mede ontwikkelaars, mede gebruikers en vooral eigenaar van een in te richten Sloterplas Warmtebron Coöperatie.

Last but not least, de expertise die SWSL mede via het Lab mobiliseert, wordt ook weer ter beschikking gesteld, onder andere in het initiatief “Ons Huis” in de Wildemanbuurt (Osdorp). Dit initiatief is in feite een commoning initiatief. Omdat van dit initiatief ook ambtenaren uitmaken (jeugd, veiligheid, onderwijs, participatie) is de overheid ook partner in het commoning avontuur in de Wildeman. In feite impliceert dit partnerschap het “kantelen” Dat wil zeggen dat zoiets als WPI voor een gemeenschappelijke, integraal programma niet alleen de regie over inhoud, werkwijze, organisatie en aansturen deelt maar ook de regie over – met het programma-gemoede budgetten. SWSL begeleidt dit proces van commoning en deelt daarin haar expertise.

Vijf Labs in 2020

Voor het jaar 2020 wil SWSL 5 Lab's organiseren waarvoor commons en of commoning initiatieven uit Nieuw West worden uitgenodigd. Dit wederom om kennis, ervaringen, faciliteiten en netwerken met elkaar te delen. Bij de inrichting van de Labs in het jaar 2020 leggen we een paar nieuwe accenten. Het eerste accent is die van de synergie tussen verschillende commons praktijken. En wel zo dat commons initiatieven van welzijn, vastgoed, groen, duurzaam elkaar inspireren en besmetten. Vaak zijn het gescheiden circuits en netwerken, groen doet het met groen, duurzaam met duurzaam, etc. Kennis en expertises worden niet of nauwelijks gedeeld in netwerken die met andere thema's aan de gang zijn. Dat is jammer omdat er zo veel (kennis, ervaring) onder de radar blijft en er geen kruisbestuiving plaats vindt. Het andere accent ligt op wat we tijdens de voorgaande Lab's “de omgekeerde Matroesjka” hebben genoemd. Een commons initiatief begint bescheiden en klein, maar bij voortgang en doorontwikkeling bouwt de commons zich uit. In het kleine poppetje blijkt veelal een groter poppetje schuil te gaan. Het derde accent betreft het thema van “solidariserende wijk economie”. Lokale stakeholders op het gebied van participatie, arbeidstoeleiding, arbeid en arbeidsmarkt in een commoning verband mobiliseren, versterkt de wijk als een solidariserende wijk economie waarin geldstromen langer in de wijk blijven en daar een multiplier-effect kunnen hebben. Dit thema sluit aan bij de democratiseringsagenda maar ook bij de permanente ambitie om gemeenschapsgelden zo effectief en efficiënt mogelijk te benutten. Door slimmer gebruik te maken van expertises en netwerken (integraal werken) kunnen we van 1+1 drie maken.

Het format dat we ontwikkeld hebben in 2019 hanteren we ook in 2020. Dat betekent dat op ieder Lab, commons praktijken zich presenteren en dat de deelnemers aan het Lab zich buigen over de kansen en kwesties van de gepresenteerde praktijken. Deze reflectie mondt steevast uit in huiswerk voor het desbetreffende commons initiatief. Een onderdeel van het Lab is de input vanuit theorie en wetenschap. En het netwerken – tijdens een borrel en het delen van een eenvoudige maaltijd – is een ander component van het Lab.

In het organiserende komitee van het Commons Lab, zit een medewerker van SWSL, aangevuld door enkele experts (Jurgen van de Heyden) en twee wetenschappers (Martin Stam en Henk Wagenaar)

Per Lab nemen ongeveer 40 a 50 mensen deel. Per Lab worden 2 a 3 praktijken gepresenteerd en besproken. Tussen de Lab's door worden verbindingen gelegd, netwerken voor anderen ontsloten. Ambtenaren zijn ook welkom bij de Lab's.

Verbinding met de stad

In de stad wordt ingezet op het programma "Fearless City Amsterdam". Een prachtig initiatief waar veel kennis en netwerken bij elkaar komt. SWSL is uitgenodigd om deel uit te maken van werkgroep in dit programma en wel de werkgroep "coöperatieve wijkeconomie".

Daarnaast onderhoudt SWSL contacten met soortgelijke organisaties die commons stutten en ondersteunen en wordt met "De Meent" olv van European Commons Network, eendrachtig samengewerkt

2.5. Platform Armen nemen het woord; allianties tegen armoede

Samenredzaamheid volwassenen

Inleiding

SWSL had voorafgaande aan het initiatief "Armen nemen het woord", verschillende programma's ontwikkeld met als doel om de zeggenschap over armoedebestrijding door arme bewoners zelf te stimuleren en te versterken. Een van de programma's was het oprichten van een opleiding samen met andere partners voor ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting, ook wel COEVA genoemd (2016).

Daarnaast heeft SWSL het programma "Bondgenoot" ontwikkeld in 2017/2018, gericht op het benutten van talenten en ambities van buurtbewoners die grote afstand staan van de arbeidsmarkt. Door het inrichten van herstel- en leerwerkervaringsplekken te creëren, komen de mensen op adem en kunnen ze wennen aan het arbeidsritme. Middels de re-integratie plekken worden participanten stapsgewijs meegenomen, begeleid en ondersteunt in hun ontwikkeling richting betaalde uren. Dit is op basis van wederkerigheid.

In de afgelopen jaren 2017, 2018 en 2019 heeft SWSL ook een serie armoedebestrijdingen georganiseerd in De Buurtzaak/Huis van de Wijk. Veelal met input van de armen zelf. Tijdens de debatten waren het de arme mensen zelf die het woord voerden.

Het initiatief "Armen nemen het woord" gaat een volgende fase in, namelijk door een Platform "Armen nemen het Woord" in Nieuw West (en West) in te richten. Een dergelijke Platform sluit aan bij een stedelijke wens om de vormen van zeggenschap in armoedebestrijding en het benutten van ervaringskennis en deskundigheid te stimuleren. Bij het in te richten Platform gaat het om zowel de kennis en expertise als het commitment en activisme van arme bewoners samen te brengen. Daarnaast is het Platform aanjager van zeggenschap en democratisering van arme bewoners.

17 oktober 2019 verklaring 'Armoede is mensenrechtenschending' en acties die volgen in 2020

Op 17 oktober is het internationale dag van verzet tegen armoede. Uitgeroepen door de VN. Met de deelnemers van het Platform wordt toegewerkt naar een verklaring, te presenteren op de 17de oktober 2019. Een verklaring met als doel "armoede" en "armoedebestrijding" vanuit het belang, perspectief en ervaring van armen zelf te bezien en aan te pakken en om collectieve belangenbehartiging van en door armen zelf te stimuleren. Vanuit het Platform zal een redactieteam samengesteld worden om deze verklaring uit te werken. In 2020 zullen verschillende acties worden ondernomen vanuit het platform armen aan het woord, dat zal toeleiden tot lokale of landelijke beleidswijziging als het gaat om armoedebestrijding.

Werkwijze

Maandelijks vinden er platformbijeenkomsten plaats en het Platform bepaalt de agenda inzake het bestrijden van de armoede. Ook bereidt het Platform de debatten voor en hiervoor wordt de input vanuit het Platform verzameld. De debatten zullen in verschillende wijken worden georganiseerd. Daarnaast vormt het Platform als het ware een redactieraad voor andere collectieve aanpak van armoedebestrijding, die tevens leidt tot bestrijding van uitsluiting, empowering en eenzaamheid.

Doel

Bestrijding van armoede en sociale uitsluiting door armoede door zeggenschap en inspraak van de armen te versterken; stimuleren samenredzaamheid en solidariteit tussen verschillende groepen. Vergroten van inspraak en politieke beïnvloeding van de kwetsbare bewoners.

Beoogde resultaten

9 bijeenkomsten van het Platform "Armen nemen het woord", bestaande uit mensen die al enige tijd te kampen hebben met armoede en sociale uitsluiting; organiseren van minimaal 5 debatten in de verschillende wijken; activiteiten m.b.t. uitwerking verklaring 'Armoede is mensenrechtenschending'.

Samenwerking

Diverse buurtbewoners uit verschillende wijken (alleenstaande moeders, ouderen, jongeren, mannen en vrouwen, migranten niet-migrant), die te kampen hebben met armoede en sociale uitsluiting; Kringwijs, Assadaka Community, West-Side, Bijstandsbond en verschillende solidariteitsnetwerken in Amsterdam.

2.6. Welzijn op Recept (WoR)

Samenredzaamheid volwassenen

Ten gunste van de toeleiding van kwetsbare bewoners met psychosociale- en psychosomatische klachten naar vrijetijds- en welzijnsactiviteiten voert SWSL sinds 2016 het Welzijn op Recept – programma (hierna te noemen WoR) uit in Slotervaart Noord. Gezien de geboekte successen, heeft stichting Samenwonen-Samenleven het voornemen om WoR ook in 2020 voort te zetten, dan wel Slotervaart breed.

Praktische gezien, worden de bewoners op advies (recept) van een eerste lijn gezondheidswerker (huisarts) uitgenodigd deel te nemen aan activiteiten die in “De Buurtzaak” plaatsvinden.

WoR is een methode om een brug te slaan tussen zorg en welzijn. Het doel is het opbouwen van een structurele samenwerkings- en verwijzrelatie tussen welzijn en de eerstelijnsgezondheidszorg. Eerstelijnsgezondheidszorg is onder andere zorg van huisartsen, fysiotherapie, ergotherapie, maatschappelijk werk en wijkverpleging.

Het gaat hier vaak om bewoners die te maken hebben met psychosociale en psychosomatische problematiek als gevolg van bijvoorbeeld ingrijpende gebeurtenissen, relatieproblemen of een zieke partner en die hierdoor steeds naar de huisarts gaan. Bekend is dat zij vaker gebruik maken van huisartsenzorg dan anderen. Deze problemen leiden vaak tot lichamelijke klachten als slecht slapen, stress en angst, maar ook tot eenzaamheid, somberheid. Vaak zijn eerstelijnszorgverleners onvoldoende op de hoogte van het welzijnsaanbod voor psychosociale problematiek. WoR is een geschikte methode om de mensen die klachten hebben en hier geen medische of psychologische behandeling voor is te verleiden naar welzijnsactiviteiten. En de welzijnsarrangementen moeten leiden naar het verhogen van welbevinden van mensen en naar meer contact met bewoners in eigen wijk. Deelname aan activiteiten betekent enerzijds deelname aan activiteiten zoals sport en bewegen, creatieve activiteiten of vrijwilligerswerk doen. Streven is dat de welzijnsactiviteiten zodanig duurzaam effect hebben op het leven van de deelnemer, dat hij/zij ook minder gebruik gaat maken van de gezondheidszorg.

Doelgroep

De doelgroep die door de Eerstelijnsgezondheidszorg wordt doorverwezen heeft vaak te maken met een laag inkomen, geringe opleiding en gebrek aan potentie tot sociale mobiliteit. Dit gaat vaak gepaard met een slechte fysieke en mentale gezondheid. Relatief veel bewoners die tot nu toe gebruik hebben gemaakt met WoR bij SWSL kampen met psychosociale en/of psychosomatische klachten. Daarbij valt op dat vooral veel vrouwen belast zijn met gesomatiseerde klachten.

Verder is op te maken uit de ‘Gebiedsplan 2019 Slotervaart, Sloterpas en -Park’ van de Gemeente Amsterdam dat in 2018 er in beperkte mate aandacht is geweest voor het onderwerp

gezond gewicht en gezondheid. Bewoners voelen zich relatief niet zo gezond, 36% ervaren hun gezondheid als matig en slecht (versus 25% gemiddeld) en hebben een verhoogd risico op een depressie of angststoornis en hebben vaker aandoeningen en beperkingen. Wellicht is er een relatie met de zwakke sociaaleconomische situatie waarin veel mensen in Slotervaart zich bevinden.

Uit de gesprekken met de eerstelijnszorgverleners blijkt bovendien dat zij onvoldoende op de hoogte zijn van het welzijnsaanbod voor psychosociale problematiek. WoR maakt het mogelijk dat die kloof kleiner wordt.

Werkwijze

De eerstelijnszorgverleners, o.a. huisartsen, verwijzen bewoners naar de welzijnscoach. De welzijnscoach zoekt samen met de buurtbewoner naar een geschikte, passend en gewenste welzijnsarrangement met als doel dat de deelnemer zich mentaal beter gaat voelen en contact maakt met medebewoners. De welzijnscoach bespreekt dus in een persoonlijk gesprek de mogelijkheden en wensen van de participant.

Ook kijken ze samen welke mogelijkheden en kansen bij zijn/haar leefsituatie passen, waar de participant energie van krijgt, welke interesses, talenten en ambities hij/zij heeft en hoe de participant geactiveerd kan worden.

Daarnaast worden de deelnemers gekoppeld met een coach, oftewel een bondgenoot. De bondgenoten zijn toegeruste vrijwilligers. Deze zal gedurende het hele traject meelopen, luisterend oor zijn en ervoor zorgen dat de deelnemers zich thuis voelt.

De welzijnscoach blijft gedurende het traject de vrijwilligers (bondgenoten) en participanten ondersteunen. Op deze wijze versnelt het participatieproces en krijgt de participant meer plezier in het leven en dat komt ook zijn/haar gezondheid ten goede.

Concrete activiteiten in het huis van de wijk Ru Paré Community en via De Buurtzaak

Activiteiten zijn ingedeeld in zes welzijnsarrangementen, te weten: 'leven in balans', 'leren en ondernemen', 'bewegen met plezier', 'smakelijke ontmoetingen', 'creatief en kunstzinnig' en 'sociale contacten ontmoeten'. Ru Paré Community voldoet aan deze behoefte, omdat er verschillende organisaties zijn gevestigd die diverse activiteiten organiseren en in De Buurtzaak zijn er reguliere activiteiten die door en voor de buurtbewoners zijn georganiseerd. Soms organiseert de welzijncoach ook specifieke activiteiten ten behoeve van de participanten van de WoR. Bijvoorbeeld in 2019 is er een start gemaakt met het organiseren van lunch voor alle deelnemers van WoR met als doel om de lotgenoten elkaar te laten ontmoeten. Ook ontstond tijdens de lunch het idee om een koffiemiddag te organiseren in combinatie met spelletjes. De lunch was een succes en in 2020 zal hier vervolg aan worden gegeven.

De beoogde voornemens en resultaten in 2020

- De welzijncoach van SWSL heeft in 2019 successen geboekt in het maken van contacten met de huisartsen. Ook in andere delen van Slotervaart zijn er contacten gemaakt en derhalve is de ambitie om in 2020 50 deelnemers te activeren en coachen.
- Activeren/coachen van 50 deelnemers verspreid over Slotervaart, grotendeels Slotervaart Noord.
- Contact en samenwerking met de eerstelijns gezondheidszorg in Slotervaart.
- De welzijnscoach monitort gedurende drie maanden de matching.
- De welzijncoach vormt een team die de deelnemers zal begeleiden tijdens de activiteiten. De welzijnscoaches zal het team coachen, begeleiden en zal regelmatig werkoverleg en interviews houden.
- Minimaal 40 van de 50 deelnemers nemen structureel deel aan een activiteit en/of worden vrijwilliger.

2.7. Telefooncirkel

Samenredzaamheid volwassenen

Voorkomen van eenzaamheid en uitsluiting van ouderen in Osdorp en Slotervaart

Het doel van de Telefooncirkel is het voorkomen van sociaal isolement en vereenzaming, en het bieden van sociale veiligheid aan oudere bewoners (80+ers). SWSL begeleidt sinds 2016 de telefooncirkel voor Osdorp en Slotervaart. Maar de uitvoering geschiedt door de vrijwilligers die zelf ook tot de ouderen behoren. Telefooncirkel is een project dat ondernomen is door 6 oudere vrijwilligers, allen 75 plussers, die dagelijks een belronde doen naar de ouderen, die niet zelfredzaam en eenzaam zijn. Doel is om de ouderen het gevoel van veiligheid en betrokkenheid te geven.

In Osdorp en Slotervaart worden in totaal 14 ouderen (80 plussers) gebeld. Er zijn drie telefooncirkels en de vrijwilligers doen dagelijks de belrondes. De 5 vrijwilligers bellen elkaar vervolgens in de volgorde van de lijst. De laatste deelnemer belt de coördinator (een van de vrijwilligers), de coördinator weet dan dat alle deelnemers de telefoon hebben opgenomen. Bij een stagnerende cirkel, als er niet wordt opgenomen, wordt door de coördinator actie ondernomen om te achterhalen wat er aan de hand is met de betreffende deelnemers. Er zijn twee coördinatoren, die dan uiteindelijk elkaar bellen als alles goed is. Er zijn twee coördinatoren, in geval van wanneer er iets met een van de coördinatoren aan de hand is. Deze maatregel is noodzakelijk, aangezien ook de vrijwilligers tot de oudere doelgroep behoren.

De doelgroep

- Senioren die zich alleen voelen en regelmatig telefonisch contact met anderen willen;
- Bewoners die aan huis gebonden zijn door handicap en/of ouderdom;
- Bewoners die bang zijn dat hen iets overkomt zonder dat iemand dat ontdekt;
- Bewoners die het fijn vinden om iedere dag even persoonlijk contact met iemand te hebben.

Naast de belronde, is er ook aandacht voor ontmoeting voor ouderen die nog mobiel zijn

Naast de Telefooncirkel worden er verschillende activiteiten georganiseerd met als doel om de ouderen met elkaar kennis te laten maken, zodat zij hun sociale contacten kunnen vergroten en zich niet meer eenzaam voelen. Tijdens deze bijeenkomsten gaan wij af en toe voorlichters uitnodigen om informatie te verstrekken aan de deelnemers/vrijwilligers over de thema's die voor hen van belang zijn.

2.8. Mantelzorg

Samenredzaamheid volwassenen

In Slotervaart leven bewoners die naast de zorg voor hun hulpbehoeftige familieleden te maken hebben met armoede en sociale uitsluiting. Een aantal van hen heeft daarnaast ook nog eens te dealen met een taalbarrière; nóg een obstakel dat overwonnen moet worden voordat ze gebruik kunnen maken van de ondersteuningsmogelijkheden voor mantelzorgers. Dit geldt in het bijzonder voor een fors aantal bewoners van de Jacob Geelbuurt, Jongkindbuurt, Overtooms Veld en Geuzenveld-Slotermeer. Daar moeten – vergeleken met het Amsterdamse gemiddelde - relatief veel bewoners rondkomen van een bijstandsuitkering, ervaren relatief veel bewoners een grote afstand tot de arbeidsmarkt en maken relatief veel bewoners gebruik van schuldhulpverlening.

Veel mantelzorgers die in Nieuw-West wonen, behoren tot het harde bestand van armoede. Zij hebben enerzijds zware zorgtaken en aan de andere kant hebben ze te maken met ernstige armoede. Stichting Samenwonen-Samenleven heeft naar aanleiding van signalen die middels HiB zijn ontvangen in 2017 een project gestart met als doel om een structureel programma te starten, waarmee mantelzorgers in armoede en sociale uitsluiting ondersteund en geactiveerd worden.

In 2018 hebben Combiwel, Eigenwijks, Impuls en SWSL een gezamenlijk mantelzorgprogramma ontwikkeld en uitgevoerd en in 2019 enkel samen met Combiwel. Het plan omvatte een combinatie van informatie, lotgenotencontact en ontspanning met als doel een bijdrage te leveren aan het voorkomen van overbelasting bij mantelzorgers, zodat zij in staat zijn de vaak zware taak van mantelzorger te kunnen volbrengen. Voornemen was dat er naast het gezamenlijk projectplan ook een plan van aanpak per gebied zou worden opgesteld, bestaande uit (minimaal) de volgende onderdelen, bevordering gezondheid; structureel bespreekbaar maken van thema mantelzorg; het organiseren van Dag van de Mantelzorg.

Voor 2020 streeft SWSL wederom ernaar om zoveel mogelijk mantelzorgers, woonachtig in (heel, Noord en Zuid) Slotervaart te vinden, verbinden en/of waar nodig toe te leiden naar de juiste instanties en/of naar verschillende activiteiten. In 2020 zal bij dit programma de focus liggen op ondersteuning en bewustwording en het inrichten van een ontmoetingsplek voor mantelzorgers in Slotervaart. Uitgangspunt is dat de mantelzorgers voldoende ruimte, begeleiding en ondersteuning krijgen zodat zij uiteindelijk hun

eigen activiteiten zelfstandig kunnen ondernemen en ontplooiën. De activiteiten moeten leiden tot ontmoeting met lotgenoten, wisselen van ervaringen, kennis en informatie en vooral ontspanning. Veel mantelzorgers zijn eenzaam, omdat zij doorgaans met zorg bezig zijn. Door middel van het organiseren van structurele ontmoetings- en ontspanningsbijeenkomsten, wordt de eenzaamheid een stuk minder. Uitgangspunt is ook dat er rekening wordt gehouden met wensen en behoeften van de mantelzorgers en dat maatwerk hierbij noodzakelijk is.

Inrichten Klankbordgroep Mantelzorgers Slotervaart

In 2020 zal er een klantbordgroep worden geïnstalleerd, bestaande uit toegeruste mantelzorgers uit Slotervaart. De klankbordgroep zal adviseren over de te organiseren activiteiten ten behoeve van mantelzorgers en problematiek van de mantelzorgers in Slotervaart.

Beoogde resultaten

- Realiseren van de geplande activiteiten
- Bereiken van minimaal 50 nieuwe mantelzorgers tot eind 2019
- Bereiken van de meest kwetsbare mantelzorgers, o.a. ook jonge mantelzorgers
- Streven naar een bereik van minimaal 15 mantelzorgers per ontmoetingsbijeenkomst (wekelijkse ontmoetingsbijeenkomsten)
- Toerusten van 5 vrijwilligers die de mantelzorgers gaan ondersteunen tijdens de activiteiten en die de activiteiten gaan organiseren
- Toerusten van mantelzorgers die actief willen worden en mee willen helpen met de werving en het begeleiden van kwetsbare mantelzorgers
- Organiseren van Dag van de Mantelzorg

2.9. Innovatie Raad en budget

Samenredzaamheid volwassenen

In De Buurtzaak is er een regelmaat aan steeds terugkerende activiteiten van, door en met bewoners. Daarnaast is er ruimte, via bijvoorbeeld het Bewonersinitiatief, voor nieuwe initiatieven en activiteiten. En niet zelden worden nieuwe dingen ingericht, dingen die echt nieuw zijn en niet meer van hetzelfde. De Buurtzaak is een innovatief fenomeen, zou je kunnen zeggen.

Innovatie is leuk en heel erg hard nodig. Maar het kost ook vreselijk veel tijd. Innoveren doe je in het sociale domein niet in je eentje. Dat doe je samen. Dat betekent praten als brugman, dingen uitproberen, falen, vallen, op je bek gaan en weer opnieuw maar anders beginnen, al dan niet met dezelfde stakeholders.

- We noemen een paar voorbeelden ter illustratie:

Het Netwerk Informele Zorg, een stadsdeel breed initiatief is in 2017 opgestart maar wel nadat er een intensieve rondgang is geweest langs potentiële deelnemers, bondgenoten. Het faciliteren en financieren

van activiteiten van het Netwerk komen in deze experimentele fase dan ten laste van de initiatiefnemer, in dit geval SWSL. Voordat iets gepresenteerd kan worden met het verzoek tot cofinanciering, zijn er kosten gemaakt.

Hetzelfde geldt voor het Commons Lab initiatief en meer recentelijk voor het initiatief mbt “duurzaamheid: in de vorm van EC Westerlicht en alle toeters en bellen die daaraan hangen. Het zijn sterk innovatieve activiteiten waarvan de lasten op SWSL drukt.

Dat geldt ook in hoge mate van het plan in ontwikkeling “Commoning Slotervaart, een ambitieus plan om een coöperatieve wijk economie te stimuleren en in de tweede helft van 2019 mede financieel mogelijk wordt gemaakt door het stadsdeel. Dat vertrouwen van de kant van het stadsdeel is prettig, maar daarvoor zijn we wel leeggelopen. Ontelbaar zijn de samenkomsten met ambtenaren, klantmanagers en managers van klantmanagers van WPI, ambtenaren die werkgroepen trekken van democratisering, etc.

Naast deze voorbeelden, wordt veel tijd besteedt aan het delen van inzichten, ervaringen en expertises met de ambtelijk-bestuurlijke organisatie. Soms in een structureel overleg, maar vaak ook op ad hoc basis op nadrukkelijk verzoek van de kant van bestuurders en of ambtenaren.

Om te voorkomen dat innovatie enkel en alleen draait op “passie uren” (onbetaald) en daarmee dus niet structureel kan worden ingericht; is een innovatie fonds noodzakelijk. Uit dat innovatie fonds wordt een “innovatie Raad Slotervaart” ingericht. Initiatieven in opstartende, experimentele fasen kunnen ter reflectie (en draagvlak) aan deze Raad voorgelegd worden. In deze Raad zitten, naast het stadsdeel en een of meerdere gebiedsmakelaars (en of gebiedsmanager), lokale partners.

2.10. Samenvattend

Hulp in de Buurt, 3 ontwikkelwijken	Stadsdeel breed	Informele Zorg initiatieven, gebiedsgericht, informeel-regulier
Netwerk Informele Zorg	Stadsdeel breed	Netwerk om kennis, expertise, netwerken te delen, bevorderen samenwerking, belangenb., capacity building
Taal de sociale basis	Slotervaart en NW	Samenwerking bevorderend tussen informele taal aanbieders
Commons Lab	Stadsdeel breed	Commoning, kanteling, democratisering, coöp. wijk economie
Platform Armen nemen het woord	Stadsdeel breed	Inclusieve stad, medezeggenschap, integrale aanpak, armen een stem geven
Welzijn op Recept/Zuid	Slotervaart Noord/Z.	Informele zorg, gemeenschap als vangnet
Telefoon cirkel	Slotervaart Osdorp	Informele zorg ouderen 80*, eenzaamheid
Mantelzorg	Slotervaart	Platform, ondersteuning, informeren, empowering, nadruk op structureel arme mantelzorgers

De Buurtzaak

Deel II.

De Buurtzaak

Huis van de Wijk Slotervaart Noord

1. De Buurtzaak, Huis van de Wijk Slotervaart Noord

Inleiding

Sinds 2012 “draait” SWSL op eigenwijze wijze De Buurtzaak, het huis van de wijk in Slotervaart Noord. In de programmering en facilitering zet SWSL in op (a) een integrale aanpak, (b) benutten van de meerwaarde van bewonersinitiatieven met name waar het gaat om ‘informele zorg” (c) gemeenschapsvorming, (d) emancipatie, (e) samenredzaamheid en (f) wederkerigheid, (g) inclusiviteit. In 2019 hebben we daar aan toegevoegd: (h) duurzaamheid en (i) coöperatieve wijk economie..

SWSL is niet altijd een even makkelijke partner voor ambtenaren en professionals. Dat is omdat we uiterst loyaal zijn aan de (zich ontwikkelende) agenda in de leefwerelden van groepen bewoners. Daarin zijn we consistent en koersvast. Maar altijd in dialoog en altijd in de modus om inzichten, ervaringen en kennis te delen.

SWSL is ook niet altijd een makkelijke partner voor lokale bewonersinitiatieven en bewoners. Dat is omdat we – ook al nemen we de agenda en belangen van groepen bewoners als uitgangspunt – we kritisch zijn. We hebben een broertje dood aan klagers en al helemaal aan slachtoffergedrag. Er is shit genoeg, door te klagen en weg te duiken in een slachtofferrol ruimen we die shit niet op. We doen een beroep op onderlinge solidariteit. Op bondgenootschap. Omdat we menen dat onderlinge solidariteit en bondgenootschap ons verder brengt in het opruimen van de shit. Overigens, dat we kritisch zijn, wil geenszins zeggen dat we niet klaar staan voor de ander in een kwetsbare positie. Integendeel, een van onze kernwaarden is “inclusiviteit”. We trekken alles uit de kast om mensen die – om welke reden dan ook – niet of slechts in geringe mate deelnemen aan de samenleving, te betrekken.

Maar makkelijk of niet, De Buurtzaak is een smaakmaker. Ze zet niet zelden de toon in Slotervaart, in het stadsdeel en soms in de stad. Dat is omdat we innovatief zijn. Vernieuwend en niet dogmatisch.

Met name de wijze waarop we onze uitgangspunten en waarden (a t m i) concreet maken in de uitvoering, ontvangt enige waardering. Van bewoners, collega’s, professionals in de ambtelijke organisatie en die in zorg en welzijn

We realiseren ons dat veel uitgangspunten en waarden geconcretiseerd kunnen worden omdat De Buurtzaak een onderdeel is van de Ru Pare Community. Hoewel de Buurtzaak al over relatief veel vierkante meters en faciliteiten beschikt, liggen er nog meer vierkante meters en nog meer faciliteiten in de Ru Pare Community beschikbaar. We hebben daarmee wat meer ruimte en armslag.

Dat De Buurtzaak deel uitmaakt van de Ru Pare Community is geen toeval. Eerder van het uitwerken van een duidelijke visie. In wijken als Slotervaart Noord is vooral een integrale aanpak nodig. Dat betekent

korte lijntjes tussen verschillende diensten, expertises en netwerken.

Korte lijntjes om eenvoudig en snel te kunnen op en afschalen (klinkt erg ambtelijk). Korte lijntjes om voor de kwetsbare bewoners vangnetten en springplanken in te richten. Naast een groot aantal reguliere activiteiten, is er in De Buurtzaak volop ruimte voor eigen initiatief. Initiatieven op het gebied van vrije tijd, ontspanning, kunst en cultuur, maar ook op het gebied van groen en duurzaam, belangenbehartiging etc. En er is ruimte voor vernieuwing. Letterlijk en figuurlijk. Dat gaat nu nog op ad hoc basis, graag willen we in 2020 structureel aan die innovatie werken en pleiten derhalve voor een innovatie budget.

1.1. Via De Buurtzaak worden de bewoners verleid naar de rest van de wijk en andersom (opschalen en afschalen)

De Buurtzaak is een plek waar activiteiten van, voor en door bewoners, al dan niet georganiseerd, plaats vinden en waar bewoners actief in contact met anderen kunnen komen, maar ook een plek waar vormen van ondersteuning kan worden gevonden.

Opschalen

Via De Buurtzaak vinden de buurtbewoners tal van voorzieningen en vormen van ondersteuning (opschalen). Binnen de Ru Paré Community zijn er tal van activiteiten op het gebied van kunst en cultuur, en sociaal- maatschappelijke activiteiten zoals, debatten, armoedebestrijding, capacity building enz. Omdat De Buurtzaak onderdeel is van een grote Community, waar verschillende voorzieningen, expertises, disciplines, netwerken en talenten samenkomen wordt daarmee aan de bewoners van Slotervaart veel extra's geboden. Bewoners vinden via "De Buurtzaak" snel hun weg naar tal van voorzieningen en vormen van ondersteuning, zoals sociale raadslieden, bewindsvoering, activering en participatieplaatsen, stageplaatsen voor onderwijsdoelstellingen, huishoudelijke en persoonlijk hulp aan huis, psychosociale ondersteuning, hulp bij het verrichten van kleine onderhoudsklussen aan huis voor arme bewoners. "De Buurtzaak" is daarmee dus "toeleider". Hiermee zet De Buurtzaak de boel in beweging en kent een vol, divers en zich steeds vernieuwend programma op het gebied van welzijn, activering en participatie.

Afschalen

Omgekeerd kunnen de organisaties die in Ru Paré zijn gehuisvest de bewoners naar de Buurtzaak leiden. De omgekeerde weg dus. In vaktermen heet dat "afschalen". Het gaat hierbij veelal om 'nazorg' voor bewoners en het realiseren van activering- en participatieplaatsen voor degenen die niet of slechts in geringe mate aan de samenleving deelnemen. De participatieplaatsen bevinden zich vooral op het gebied van facilitaire dienstverlening (beheer, onderhoud, hosting), zorg en onderhoud (klussen) en horeca & catering. Tenslotte bestaat de samenwerking uit het leveren van nazorg waarbij één van de in de Ru Paré gevestigde voorzieningen naar activiteiten in De Buurtzaak afschaalt.

Kortom: In de Ru Paré gelden korte lijntjes, is er van onderling vertrouwen sprake en wordt elkaars netwerk en expertise benut. Hier geldt 1+1=3. Daarmee is de Community niet alleen een vangnet, maar ook een springplank voor bewoners.

Kansrijk en kansarm treffen elkaar in de Ru Paré via De Buurtzaak

Evenwel biedt de Ru Paré niet alleen een welkom aan bewoners en mensen die in een kwetsbare positie verkeren. De Ru Paré Community geldt ook als vergader-, congres, conferentie, ontmoetings- en werkplek voor bewoners uit Slotervaart en anderen. Het gaat dan vooral om mensen die wat betreft opleiding, inkomen en sociaal-maatschappelijke status in een relatief gunstige positie verkeren. In toenemende mate wordt een inclusieve Community in de Ru Paré gerealiseerd waarbij zowel kansrijke als arme bewoners elkaar treffen en samen met elkaar optrekken. In de omgeving van de Ru Paré hebben de samenwerking en afstemming, ten gunste van bewoners van de wijk Slotervaart, steeds meer vorm en inhoud gekregen.

1.2. In De Buurtzaak delen we samen de ruimte, de waarden en de voorzieningen; niemand wordt uitgesloten

Verschillende partners binnen Ru Paré Community

In de Ru Paré zijn verschillende zelforganisaties, instellingen en bewonersgroepen gevestigd. Zij worden geacht om met elkaar samen te werken en een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de wijk Slotervaart. Deze afspraak krijgt gestalte door het wederkerigheidsprincipe van de Stichting SWSL. Daarmee kenmerkt de Ru Paré zich als een community en dus niet alleen als een bedrijfsverzamelgebouw.

In het Huis van de Wijk De Buurtzaak, wordt gewerkt aan het tot stand brengen van een positieve binding tussen bewoners, tussen bewoners en organisaties binnen de Ru Paré alsmede tussen verschillende organisaties in Slotervaart. Er vindt ook een opbouw plaats van groepen, netwerken en gemeenschappen in Slotervaart Noord. Community Building is middel voor De Buurtzaak om solidariteit tussen mensen te bevorderen alsmede om van individuele problemen een gemeenschappelijke zaak te maken. Hierdoor kunnen de problemen collectief worden aangepakt. Wij geloven ook dat het door community building bij elkaar brengen van verschillende groepen de maatschappelijke participatie eenvoudiger wordt. Aan de andere kant verbetert dit alles de binding tussen professionele en informele zorg.

Activiteiten worden via verschillende kanalen bekend gemaakt

De voor de bewoners van Slotervaart toegankelijke activiteiten zijn vrij divers. Bij het bekend maken van de aangeboden activiteiten wordt veel gebruik gemaakt van social media. Verschillende social media kanalen zijn: twitter De Buurtzaak, Facebook De Buurtzaak, Facebookpagina SWSL, Ru Paré en Leuke Dingen in Slotervaart. Ook zullen de activiteiten via jekuntmeer.nl worden aangekondigd.

Ook worden de activiteiten via actieve vrijwilligers, dat zijn belangrijke sleutelpersonen in de wijken, bekend gemaakt. Ook heeft De Buurtzaak een eigen Nieuwsbrief. Deze wordt bij verschillende centra langsgebracht, per email verzonden en via de facebookpagina gedeeld.

Huisregels

Bewoners, bewonersgroepen, vrijwilligersorganisaties en andere gebruikers die de vierkante meters en faciliteiten van De Buurtzaak benutten, dienen zich uiteraard aan bepaalde huisregels te houden. De huisregels staan in een document geformuleerd, dat aan de gebruikers wordt aangekondigd. Hieronder aantal belangrijke regels:

- Omgangsregels: Iedereen doet en telt mee in De Buurtzaak. Ongeacht achtergrond, levensovertuiging, sekse, opleiding, sociale status en seksuele geaardheid. We respecteren elkaar en laten elkaar in waarde. Discriminatie, racisme en seksisme horen niet thuis in De Buurtzaak.
- Delen van vierkante meters en faciliteiten: het delen van ruimtes en faciliteiten moet zo efficiënt mogelijk gebeuren. De activiteitenruimtes kunnen niet door één groep bewoners, één initiatief of door één individuele bewoner geclaimd worden. Het secretariaat stelt een rooster op voor de activiteitenruimtes, zodat diverse bewoners en bewonersgroepen op gezette tijden gebruik kunnen maken van de ruimtes.
- Hygiëne: in De Buurtzaak worden hoge eisen gesteld aan hygiëne. Als ruimtes zijn gebruikt, dan worden deze schoon (!) achtergelaten. Gebruikers die hierbij structureel (5 keer) tekort schieten wordt het gebruik van de ruimtes en faciliteiten voor 1 maand ontzegd.
- Vertrouwenspersoon beschikbaar: De Buurtzaak beschikt over een vertrouwenspersoon die op basis van vertrouwen, privacy en geheimhouding kwetsbare en ongemakkelijke onderwerpen kan bespreekbaar maken of melding doen van.

Openingstijden en beheer

De reguliere openingstijden zijn doordeweeks van 08.00 uur tot 21.00 uur. En in het weekend lopen deze van 10.00 uur tot 17.00 uur. Buiten deze uren wordt er voor beheer betaald, of dit zelf geregeld, onder dien verstande dat de beheerder over een BHV beschikt. Op jaarbasis betekent dit een openstelling van 4436 uur (Berekening: 331 werkdagen X 13 uur per dag = 4303. Weekenden: 19 dagen X 7 uur p.d. = 133. Het totaal aantal uren per jaar komt op 4436.

Tijdens de zomervakantie is het Huis van de Wijk "De Buurtzaak" geopend.

"De Buurtzaak" heeft een beheerder en een assistent beheerders in dienst. Daarnaast zijn er vrijwilligers bij beheer en hosting werkzaam, die hetzij een participatieplek vervullen dan wel een leerwerktraject volgen. De beheerder is een leermeester en is in staat ze net dat zetje te geven naar onderwijs of uiteindelijk naar de arbeidsmarkt door te stromen.

1.3. Meerwaarde De Buurtzaak: samen bouwen aan een inclusieve, solidaire wijkeconomie in Slotervaart en het er bevorderen van lokale democratie; uitgaande van B.O.S. werkwijze

De Buurtzaak werkt volgens B.O.S. werkwijze

Ook De Buurtzaak hanteert deze werkwijze. Daar wordt immers van binnenuit en van onderop gewerkt aan het versterken van eigenaarschap en zeggenschap van bewoners over hun buurten. Doel is ook het vergroten van kennis en vaardigheden, zodat de buurt zich ontwikkelt tot een 'hoe je dat als gemeenschap kan doen'. Programma's en projecten worden met inzichten en kennis vanuit de leefwereld van groepen bewoners ontwikkeld en uitgevoerd. De ontwikkelaars, uitvoerders en regisseurs van de activiteiten zijn de mensen zelf. Individuele initiatieven en ambities worden – waar mogelijk – samengebracht in collectieve verbanden.

De bewoners moeten wel bewust worden van hun veranderkracht en dat gaat niet vanzelf

De BOS werkwijze wordt door enkele waarden gestut zoals het "wederkerigheidsprincipe" waarmee de bewoners geactiveerd worden. Tijdens dit activeringsproces zijn zij zich van hun veranderkracht bewust, omdat het BOS principe uitgaat van de aanpak die gebaseerd is op de kracht van de bewoners zelf. Door wederkerigheid als waarde worden de talenten, vaardigheden en de ervaringskennis gestimuleerd en daarmee ook de activering en participatie van bewoners. Bovendien is wederkerigheid sterk emancipatoir.

B.O.S. werkwijze leidt tot zelf- en samenredzaamheid en community building

Een andere waarde die schuil gaat achter de BOS werkwijze is die van "samenredzaamheid. Individuele zelfredzaamheid – het vermogen tot zelfregie over het eigen leven - is een groot goed. Evenwel wordt ieder mens sterker, zelfredzamer en kan hij of zij zich ontplooien en ontwikkelen in collectieve verbanden (communities en of commons).

Rol De Buurtzaak in Commoning Slotervaart

In de Ru Pare community is de "commoning Slotervaart" in ontwikkeling met als doel het creëren van een sociale en solidariserende op inclusie gerichte wijkeconomie en het stimuleren van lokale democratisering in Slotervaart. Het gaat om het inrichten van een wijkstructuur van onderop wat een gemeenschappelijk initiatief van bewoners, vrijwilligersorganisaties, sociale firma's en MVO bedrijven is. De Buurtzaak is een belangrijke partner hierin. De Buurtzaak benut de "commoning Slotervaart" om de buurtbewoners te activeren die anders aan de zijlijn staan. De buurtbewoners die in het kader van bewonersinitiatieven eigen activiteiten ontwikkelen en uitvoeren, worden gestimuleerd om dit samen met andere buurtbewoners en/of vrijwilligersorganisaties te doen. Op die manier worden zij erbij betrokken om een deel uit te maken van de "commoning Slotervaaart".

Stimuleren van de kracht van de bewoners is bouwen aan community building

Vanuit het Huis van de Wijk De Buurtzaak wordt geïnvesteerd in het bouwen aan community building in Slotervaart met als doel om gezamenlijk, van binnenuit de economische, culturele en sociale positie van de bewoners te verbeteren. Dat gebeurt door de bewoners met elkaar in contact te brengen en door de capaciteiten en, of de talenten van de bewoners te prikkelen. Hierbij is de wederkerigheidswaarde van groot belang. Wij stimuleren een zo positief mogelijke binding tussen bewoners, bewonersgroepen en organisaties in Slotervaart. Community Building is voor De Buurtzaak een middel om op lange termijn solidariteit tussen mensen te bevorderen en om van de individuele problemen een maatschappelijke zaak te maken. Het voornemen is dat de problemen collectief worden aangepakt, in plaats van ieder voor zich zelf. Ook geloven wij dat er door community building geen plek meer is voor polarisatie en uitsluiting.

Door kunst & cultuur en debatten wordt Slotervaart inclusiever

Het Ru Paré podium en de Aula van De Buurtzaak worden benut om via kunst, cultuur en debatten Slotervaart inclusiever te maken. Deze activiteiten zijn middelen waardoor kunst- en cultuurbeleving wordt bevorderd en bewoners maken kennis met elkaars kunst- en culturele waarden (ontmoeting). Belangrijker is bovendien dat door het organiseren van debatten aandacht wordt gevestigd op thema's als mensenrechten, bestrijding van armoede, discriminatie, racisme en sociale uitsluiting. De bewoners worden uitgenodigd om zelf deze thema's in te vullen met de ondersteuning van de programmeur. Hierdoor wordt de samenredzaamheid van de bewoners bevorderd (bijvoorbeeld Platform 'Armen aan het woord'). Voor dit programma heeft SWSL een formatieplaats van 16 uur gecreëerd voor de functie van programmeur (medewerker De Buurtzaak). Voorbeelden van activiteiten:

- Open Mic: podium voor aanstormend talent uit Slotervaart (voor en door bewoners)
- Schrijftafel: bewoners uit de buurt kunnen optreden en krijgen zo de kans om op een laagdrempelige manier hun talent te laten zien en om hun talent verder te ontwikkelen. Voor buurtbewoners kan het empowering zijn om op te treden.
- Debatten armoedebestrijding en mensenrechtenkwesies
- 8 Maart Internationale Vrouwendag

1.4. Samenwerking met Buurtteams/Wijktafel Slotervaart Noord

Sinds 2012 zijn er in Nieuw-West buurtteams ingericht, met als doel dat de buurtteams de spil in de buurt zou worden waar zorg en ondersteuning samenkomt voor de buurtbewoners. Het zou herkenbaar en bereikbaar zijn voor zowel bewoners als professionals. Een plek in de buurt waar men kan binnenlopen voor allerlei vragen en ondersteuning op het gebied zorg, inkomen, schulden en veiligheid. De Buurtzaak neemt deel aan de overleggen van de buurtteams.

- Aandachtspunten m.b.t. buurtteams en wijktafel-overleggen

Laatste jaren zien wij dat de wijkteams-bijeenkomsten enkel gericht zijn op incidentele onderwerpen, de invulling van eigen locatie, werkbezoeken enz. Maar wij zien de rol van de wijkteams meer als ondersteuner, facilitator en co-creator van al die initiatieven in de wijk. In Slotervaart ontstaan steeds vaker bewonersgroepen die zich verantwoordelijk voelen voor hun eigen wijk en hun wijk willen veranderen, verduurzamen, veilig en schoon willen maken. De buurtteammedewerkers zouden ondersteuning en begeleiding moeten bieden aan de netwerken, groepen die iets willen betekenen in hun wijk/straat.

Eerder heeft SWSL het initiatief genomen om de gebiedsteam Slotervaart de van de Huizen van de Wijk aan te zetten tot een verkenning van afstemming en samenwerking. Met de voorgenomen drie maandelijks overleggen SWSL, Combiwel en gebiedsteam Slotervaart is een start gemaakt. Dergelijke overleggen zouden moeten leiden tot traceren en verzilveren van kansen en om de problemen te tackelen. Met het oog op een gebiedsagenda (analyse) dat een paar jaar mee gaat was overleg tussen de welzijnsorganisaties en het gebiedsteam ook een welkome aanvulling. Namelijk, met de collega exploitant Combiwel zijn afspraken gemaakt om op een aantal thema's – ontleend aan de gebiedsanalyse en agenda – de krachten te bundelen en Slotervaart breed actie te ondernemen. Het gaat hierbij – in eerste instantie - om het thema “eenzaamheid”, “mantelzorg” en “armoede”. De samenkomsten tussen SWSL en Combiwel hebben geresulteerd in nauwe samenwerking op het gebied van Mantelzorg, beide welzijnsorganisatie scoren bovengemiddeld waar het gaat om het bereiken, informeren en ondersteunen van (overbelaste) mantelzorgers. Ook met betrekking tot informele zorg .

SWSL heeft goede samenwerking, korte lijnen met de leden van buurtteam. Dit maakt het makkelijker om de signalen uit de buurt om te zetten tot acties. Voor 2020 stellen wij voor om dergelijke vruchtbare overleggen voort te zetten, dan wel in een andere vorm, waarbij de focus ligt op het traceren van kansen en signalen en dit om te zetten in acties, samen met de bewoners- en bewonersgroepen.

2. Activiteiten/programma's Slotervaart Noord en Slotervaart breed

De buurtbewoners worden nauw betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van de programma's. Dat is het vertrekpunt bij de ontwikkeling en uitvoering van de programma's. De initiatieven komen van onderop en worden niet door de professionals ontwikkeld. Belangrijk is wel dat de professionals faciliteren en begeleiden en verbinden.

2.1. Duurzaamheid

Samenredzaamheid volwassenaen

Een groep in duurzaamheid geïnteresseerde bewoners, heeft een energie coöperatie opgericht. Hieruit is de Energie Coöperatie Westerlicht ontstaan. Energie Coöperatie Westerlicht. De belangrijkste doelen van de Energie Coöperatie Westerlicht zijn om via verschillende kanalen te komen tot een sterke burgerbijdrage aan de energietransitie.

Door/vanuit De Buurtzaak wordt een initiatief in Oostoever ondersteund. In Oostoever voelen een groep betrokken bewoners zich verantwoordelijk voor hun leefomgeving en willen handen ineen slaan om duurzame maatregelen- of gedrag in hun wijk te realiseren. Duurzaamheid en energietransitie is voor velen abstract en ver weg. Een groep bewoners heeft initiatief genomen om hun bureaen in Oostoever (Slotervaart Noord), uit te nodigen om samen te verkennen wat nodig, haalbaar en wenselijk is op het gebied van duurzaamheid en energie transitie. Zij hebben zich voorgenomen om samen te werken met Energie Coöperatie Westerlicht, zodat zij ondersteund worden bij het realiseren van hun doelen. Ook willen zij nagaan of de bewoners van Oostoever geïnteresseerd zijn in een gezamenlijke inkoop van duurzame energie bronnen, waaronder zonnepanelen. De bewonersgroep doet dit met hart en ziel, maar heeft ook ondersteuning en faciliteiten nodig om dit van grond te krijgen.

De eerste stappen zijn gezet en de bewonersgroep heeft voor dit initiatief twee bijeenkomsten gepland in 2019 in de Ru Paré om voorlichting te geven aan de medebewoners maar ook om bewoners te enthousiasmeren om mee te denken/ontwikkelen. De bijeenkomsten zijn op 3 en 16 oktober 2019. Ten behoeve van deze bijeenkomsten heeft de bewonersgroep een uitgebreide uitnodiging opgesteld en worden deze over de 580 woningen verspreid, waarmee hopelijk meer buurtbewoners gemobiliseerd. Tevens is er een werkgroep ingericht bestaande uit bewoners, mensen van Westerlicht en Buurtzaak om het proces te leiden, acties te ondernemen en de energietransitie verder te ontwikkelen.

Bewonersinitiatief Oostoever is een eerste voorbeeld van betrokken bewoners die gezamenlijk iets willen veranderen en bewerkstelligen ten behoeve van hun wijk. Wij geloven dat er meer bewonersinitiatieven zullen ontstaan, waardoor er meer solidariteit in de wijken ontstaat.

2.2. Buurtpanels: schoon, heel en veilig Slotervaart

Samenredzaamheid volwassenaen

Vanuit De Buurtzaak wordt sinds 2017 een buurtpanel georganiseerd voor het gebied Sloterparkwijk.

Bewoners worden gemotiveerd en verleid tot burgerparticipatie op deze drie thema's. Naast bewoners zijn ook vertegenwoordigers van het wijkteam en politie aanwezig. Immers de thema's "schoon, heel en veilig" zijn genoemd in de gebiedsagenda. In Slotervaart vergt dit een permanente aandacht, overleg en actie.

De buurtpanel is gaandeweg steeds meer zelfstandig gaan functioneren, dat wil zeggen dat bewoners de overleggen initiëren, deze agenderen (en voorbereiden) maar bovenal de afspraken voortkomend uit het Buurtpanel te monitoren. Ambitie is ook dat de buurtpanel een voorzitter en een secretaris heeft en dat zij de vergaderingen gaan organiseren, maar dat de SWSL medewerker aanspreekpunt blijft voor de voorzitter en daar waar nodig ondersteuning biedt aan de buurtpanel. Dus de SWSL medewerkers blijven betrokken bij deze Buurtpanel, ook tijdens het zelfstandig functioneren van de buurtpanel.

In overleg met het wijkteam worden in 2020 stappen gezet om ook in andere wijken, bijvoorbeeld Overtoomse Veld, een Buurtpanel in te richten. Wellicht ook met bovenstaand thema, en eventueel net met een andere agenda – afhankelijk van de inbreng van de deelnemers van de Buurtpanel onder voorwaarde van honorering van additionele middelen.

2.3. Bewonersinitiatieven en regiegroep

Samenredzaamheid volwassenen

De Buurtzaak, Huis van de Wijk Slotervaart Noord is een plek voor de buurtbewoners van Slotervaart, een leerschool waar buurtbewoners hun ideeën, talenten kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Het is ook een vangnet én een springplank op het gebied van welzijn, sociaal economisch en sociaal cultureel terreinen. Iedereen is samen verantwoordelijk voor alles wat er gebeurt en niet moet gebeuren in de wijk/straat waar hij/zij woont. Streven is dat de bewoners mogelijkheden en kansen grijpen om zich te ontwikkelen en om met elkaar solidair te zijn. Naast de vele voorzieningen en netwerken binnen de Ru Paré, zijn ook Bewonersinitiatieven-gelden middelen waarmee de bewoners hun ideeën kunnen ontwikkelen en ten uitvoering brengen. Het aantal bewoners en bewonersgroepen die een beroep doen op de middelen die via De Buurtzaak beschikbaar zijn, neemt steeds toe. De aanvragen variëren van taallessen, lunches voor eenzame ouderen tot workshops voor kinderen.

De bewonersinitiatieven worden beoordeeld door de zogenoemde regiegroep Slotervaart Noord. De regiegroep bestaat uit bewoners van Slotervaart Noord. Zowel de regiegroep alsmede de bewoners die een initiatief aanvragen en deze ten uitvoering brengen, krijgen ondersteuning van en worden gefaciliteerd door de medewerkers van De Buurtzaak.

- Bewonersinitiatieven leiden tot sociale binding met de buurt

De activiteiten die door de bewoners en/of organisaties worden ontwikkeld en uitgevoerd zijn belangrijk

als het gaat om inclusie, zorgen voor elkaar en invulling van een goede vrijetijdsbesteding. Zelfs in de richtlijnen van de 'subsidie' is het verankerd dat de activiteiten door en voor de buurtbewoners moet zijn geïnitieerd en dat het geen commerciële doel heeft. Maar het moet vooral leiden tot het uitnodigen van nieuwe groepen bewoners die sociaal geïsoleerd zijn. En binding tussen actieve en niet-actieve bewoners.

2.4. Activering en participatie door middel van activiteiten door en voor de bewoners

Samenredzaamheid volwassenen

De laatste jaren neemt het aantal aanvragen door de bewoners en organisaties steeds toe. De aanvragen variëren van activiteiten op het gebied van vrije tijd, sport en bewegen, educatieve activiteiten, buurtfeesten, voorlichtingsbijeenkomsten, kinderactiviteiten (= activering). Een aantal activiteiten zijn gericht op vrije sociaal netwerk toegankelijk maken en of vormen, maar ook op het stimuleren van bewoners deel te nemen aan de samenleving en of hun kansen te helpen vergroten, talentenontwikkeling (=participatie).

Vaak vinden de activiteiten plaats binnen De Buurtzaak, maar soms worden de activiteiten ook georganiseerd in de wijk, bij verschillende organisaties en/of op pleinen. Deze activiteiten komen samen in onder andere een programma van activering en participatie. Hieronder in schema de steeds terugkomende activiteiten:

Wat	Frequentie	Aantal	Olv en ism
Bewonersinitiatieven (zie sheet hieronder)	Onvoorspelbaar	90-120	Individuele en georganiseerde bew; regiegroep
Yoga lessen	Wekelijks	12	Joke Boerma
Computerles	Wekelijks	8	St Vooruit
Kookgroep 1	Wekelijks	15	Olv Zohra Bellami
Kookgroep 2	Wekelijks	20	Olv Rachida Aliaz
Kookgroep 3	Wekelijks	15	Hafida Ouahabi
Kookgroep 4	Wekelijks	20	Naziha Aouled
Kookgroep 5: lotgenoten	Wekelijks	10	Nadia Sbai

Hindilessen	Wekelijks, zondag	26	Olv Siewdath Sardjoe
Sport en spel	Wekelijks, donderdag	9	Mala Sardjoe
Zumbalessen voor Surinaamse vrouwen	Wekelijks (maandag)	12	Mirna Ramautarsingh
Inloop Spreekuur bewonersinitiatieven	Wekelijks, woensdag	4	Medewerkers De Buurtzaak
Bondgenoot		25 personen	SWSL
Doorlopende inloop	Dagelijks	10-50	BZ
Lotgenoten Mantelzorg en armoede	Wekelijks vrijdag	5 – 10	Nadia Sbai
Lotgenoten, armoede/mantelzorg,	Wekelijks donderdag	15 – 20	Mala Sajdjoe
Bondgenoot	Dagelijks	5-10	BZ-SWSL
Armoede debatten	Per kwartaal	50-100	
Buurtpanel	Tweemaandelijks overleg, wekelijks	10-20	Buurtbewoners i.s.m. gebiedsteam, politie e.d.
Vergadering regiegroep	Maandelijks	9	7 buurtbewoners, 1 gebiedsmakelaar + medewerker De Buurtzaak
Community dinners of lunch	4x per jaar	50	Telkens door een ander organisatie of bewonersgroep georganiseerd
De Schrijftafel	Wekelijks	8	Talenten uit de buurt

Incidentele aanvragen bewonersinitiatieven, een impressie

Activiteit/wie	Activiteit/wie
Grote bijeenkomst bew. Johan-Piet	Home Empowerment Iftar
Droomwevers	Crea koken
Handige Handjes (Jacomenius)	Keukenblok, Nisa4Nisa en kookclubjes

Gezonde Leefstijl 50plussers	Zomerprogramma stadstuin overtoom
Tekenlessen	Marokkaanse migratie feest
Naailessen Nadia	MZN Feest
Naailessen Nisa4Nisa	Buurtfeest VoorUit
Vrouwendag Stichting STOC	Taalcafé
Open Club (koffie / thee)	Bezoek Artis (VoorUit)
Open Club)huur/beheer)	Sportinitiatief
Taart Workshop (JaComenius)	Buurtfeest VoorUit
Extra kookspullen keuken	Workshop Yoga
Luide Jam (Lola Luid)	Kinderfeest Jacob Geelbuurt
Internationale vrouwendag RPC	Spelletjesmiddag buurtbewoners/WOR
Olympia Circus	Ridders in de tent
Seniorenactiviteiten Oostoever	Open podium VoorUit
Doe het niet zelf avonden	Openingsfeest August Allebeplein
Wijkverbeteraars	Blend markt Allebeplein
Verbinding met de stad big sis	Afsluiting Hindilessen
Int. Vrouwendag 15 maart	Promotie Bewonersinitiatieven Slotervaart Noord
Gezonde leefstijl 50-plussers	Soedan avond 10 juli
WoR lunch	50 jaar Marokkaanse migratie
Kinderfeest Jacob Geelbuurt	Telefooncirkel deel Slotervaart Nood
Dagje uit Mantelzorgers Slotervaart	Music Connect the city
Eigen bijdrage JaComenius	Zwemles en vrijzwemmen (Vervolg Zwemlessen Nisa for Nisa)
Platform Armoededebatten	Yogalessen zaterdagochtend
Studentenuitje El Khadisia	Inventaris buurthuis VoorUit
Westside community bus	Open podium VoorUit
Voorlichting gezonde voeding	Creatieve workshops voor kinderen (Droomwevers)
Straatfeest Hermitagelaan	Nostalgisch spelen op Uylenburg
Boekpresentatie Furgell	Engels Les Road of Hope
Buurtfeest eenzaamheid	DuurSaam Diner 21-09
Voorlichting Gezonde Voeding	Buurthuis VoorUit huishoudelijke middelen
Kinderfeest STOC	Oostoever kleur kopieën
Zwemlessen vrouwen	Oostoever Informatiebijeenkomst 3/10
Kinderactiviteiten JaComenius	Oostoever informatiebijeenkomst 16/10
Meidenclub Jacomenius	50 + beurs Utrecht
Literaire avond Agora Lettera	Opening Pony Plaza
Moestuin RPC	VoorUit en Lola Luid parade
Poster en Foto's Exodus Evenings	Burendag JaComenius
Burgerbloei	Iftar Lola Luid
Koerdische en Nederlandse taallessen	Buurtevenement met ongedocumenteerdenAKSV, HVO
Sportmani Events clubkampioenschap	Bevrijdingsmaaltijd
Keti Koti Dialoog	Iftar Cordaan
DuurSaam dinner VoorUit	Revue de Pare
Energiescan RPC	Burgerbloei
Rembrandtparkfestival, Orkest Stuger	Een avond over feminisme, racisme en macht

2.5. Schema activiteiten en overleggen De Buurtzaak

Samenredzaamheid volwassenen

Thema/Activiteit	Gebied	Frequentie
Buurtpanel Sloterparkwijk	Sloterparkwijk: Oostoever, Jacob Geelbuurt, Hemsterhuisbuurt, Comeniusbuurt en Johan Huizingalaan	Om de 6 weken
Bewonersgroep Oostoever	Oostoever	Maandelijks/wekelijks
Spreekuur + ondersteuning bewonersinitiatieven	Slotervaart Noord	Wekelijk
Wijktafel overleggen	Slotervaart Noord	Drie maandelij
BPT overleggen	Slotervaart Noord	Drie maandelijks
Common Labs	Slotervaart Noord	5x
Innovatie Raad Slotervaart	Slotervaart	Maandelijks/wekelijks (2 u x 52)
Begeleiding vrijwilligers	Slotervaart Noord	Wekelijks

2.6. Teamsamenstelling De Buurtzaak

- Directeur: doorontwikkeling De Buurtzaak; ontwikkeling innovatie, capacity building; HR; Huisvesting, strategisch toekomstvisie.
- Coordinator De Buurtzaak: algemeen coördinatie en afstemming verschillende functies van De Buurtzaak, aanvraag/rapportages De Buurtzaak, monitoring, controle en begeleiding bewonersinitiatieven, ondersteuning regiegroep, PR, begeleiding medewerkers/vrijwilligers; vertegenwoordigen van De Buurtzaak in verschillende overleggen in Slotervaart (100%).
- Beheer/leermeester: openstellen gebouw, tijdelijke verhuur, techniek, receptie, begeleiding van vrijwilligers; kluswerk (100%).

- Community Builder: speurt verbinders en ideeën in de gemeenschap op en ondersteunt hen waar nodig; brengt hen met elkaar in contact; ontwikkelt en realiseert programma's samen met de participanten; werving en toerusting van participanten; bevordert duurzame vormen van samenwerking met instellingen op het gebied van sociale cohesie (100%).
- Backofficemedewerker: ondersteuning regiegroep en bewoners die bewonersinitiatief aanvragen (45%).
- Financieel medewerker:
- Programmeur De Buurtzaak 16 uur: ontwikkelen van cultureel-maatschappelijk programma's samen met partners uit de buurt, zoals Schrijftafel, Exodus Evenings, St. Agora Lettera, St. VoorUit enz.; bijdragen aan Innovatie Raad.

Deel III.

SWSL activiteiten en programma's

Stadsdeel West

1. Inleiding

1.1. Samenwonen-Samenleven in West

Bewoners en vrijwilligers uit stadsdeel West, met name uit de Baarsjes en Bos en Lommer, zijn ooit het project Samenwonen-Samenleven begonnen. Dat was in de tijd dat Bos en Lommer als een van de armste stadsdelen gold. Dat was ook in de tijd van het wij-zij denken. In die tijd bestond de “dragende samenleving” al wel, maar was het nog geen speerpunt van het overheidsbeleid. Burgerinitiatief om om te zien naar de kwetsbare ander, zelfredzaamheid en samenredzaamheid werden in die tijd al gerealiseerd, maar als bouwstenen van een “dragende samenleving” oftewel de sociale basis, nog niet zo gewaardeerd.

De tijd waarover we spreken is de periode van 2003-2004. Bewoners van West bundelden de krachten en overtuigden met succes sociale fondsen meerjarig een financiële ondersteuning aan het project te gunnen. De steun van fondsen en anderen heeft SWSL in staat gesteld nieuwe werkvormen te ontwikkelen en uit te voeren. Werkvormen die praktijk proof zijn. Al in 2004 werd ingezet op “zelfredzaamheid” en “zorgvrijwilligers” en werd de ervaringskennis van bewoners en met name vrijwilligers gewaardeerd en benut om kwetsbare medebewoners te steunen in het herpakken van de regie in het eigen leven, bij activering en deelname aan de samenleving. SWSL is in 2011 verzelfstandigd in een stichting dat ook sociaal ondernemende initiatieven neemt, met name in stadsdeel Nieuw West.

In 15 jaar tijd is er veel veranderd. Door de komst van nieuwe, meer draagkrachtige bewoners, vallen Bos en Lommer en De Baarsjes niet meer onder de armste buurten van de stad, maar in bepaalde wijken is de armoede echter nog steeds hardnekkig aanwezig .

Beleidsmatig wordt ingezet op een stevige sociale basis; het fundament dat zorg en ondersteuning in de stad stabiliteit geeft. Dat betekent onder andere meer zorgvrijwilligers die kwetsbare medebewoners ondersteunend zijn in het herpakken van zelfredzaamheid, het ontwikkelen van talenten en in het meedoen in de samenleving. Dat betekent ook de kennis, expertise, netwerken van deze zorgvrijwilligers waarderen en benutten.

De afgelopen 7 jaar heeft SWSL in West zich gericht op de verbinding, ondersteuning, versterking en vernieuwing van de informele zorg en verbinding met de reguliere zorg, o.a. door toerusting en inzet van zorgvrijwilligers, waaronder vertrouwenspersonen en de laatste jaren ook aspirant-ervaringsdeskundigen. De meeste toegeruste zorgvrijwilligers zijn nog steeds als vertrouwenspersoon actief in zelf- of vrijwilligersorganisaties, buurtkamers, bewonersinitiatieven, in de buurt of worden gekoppeld aan een kwetsbare bewoner, voor tijdelijke ondersteuning, versterking, toeleiding naar reguliere hulp of het vergroten het sociaal netwerk, gericht op het versterken van de eigen kracht en zelfredzaamheid. Én met een beroep op de eigen talenten voor vormen van wederkerigheid.

De rol die SWSL in West heeft komt overeen met die van West; die van ondersteuner en innovator. Een

aantal kernwaarden zoals wederkerigheid, ervaringsdeskundigheid en inclusiviteit zit in het DNA van SW-SL, evenals onze missie: 'Van klacht naar kracht, van uitsluiting naar collectiviteit' en de B.O.S. werkwijze.

Deze kenmerken die SWSL typeren en onderscheiden, worden verder toegelicht bij de inleiding over Stichting Samenwonen-Samenleven op blz. 4.

1.2. Inzet SWSL in West

Met de ervaringen die we tot nu in West hebben opgedaan en de missie die SW-SL voor ogen heeft, gaat SW-SL gerichter aandacht besteden aan de uitdagingen oftewel de vragen en opgaven die in een aantal wijken in Bos & Lommer en De Baarsjes liggen, met name op het gebied van armoede.

Bos en Lommer

In Bos en Lommer is ongeveer de helft van de bewoners van niet-Westerse herkomst en heeft met name een Turkse en Marokkaanse achtergrond. En bijna een kwart van de huishoudens heeft een minimuminkomen (Amsterdam gemiddeld: 20%).

De Kolenkitbuurt, heeft echter een bovengemiddeld aandeel bewoners met een migratie-achtergrond. De populatie hier is jong, één derde van de inwoners van de Kolenkit is onder de 18 en het aantal eenoudergezinnen is bovengemiddeld. Ongeveer een derde van de huishoudens moet rondkomen van een minimuminkomen. Evenals de Kolenkitbuurt kampt ook Landlust met een hardnekkige achterstand en relatief veel mensen met langdurige schulden en werkende armen.

De vraag en opgave:

Voorals in de buurten Kolenkit-Noord, -Zuid en Landlust zien we hardnekkige achterstand, met relatief veel mensen met langdurige schulden en wekende armen. Een derde van de huishoudens in de Kolenkit is een minimahuishouden. Ook langdurige werklozen zijn in deze buurt oververtegenwoordigd.

Oud West/de Baarsjes

Oud-West / de Baarsjes laat op de meeste onderwerpen van de sociale basis een gemiddeld beeld zien. Tegelijkertijd zijn er buurten te vinden met een stapeling van sociaaleconomische problemen. Zo is het terugdringen van eenzaamheid, armoede en het verbeteren van de sociaal economische positie van kwetsbare groepen een belangrijke opgave in de Borgerbuurt, de Jan Maijenbuurt, het Columbusplein en het Balboaplein en omgeving. In deze buurten leeft meer dan een kwart van de huishoudens in langdurige armoede. In het Columbusplein en omgeving, de Borgerbuurt en in de Jan Maijenbuurt groeit een bovengemiddeld aantal jongeren op in armoede. De Borgerbuurt kent daarnaast veel ouderen in armoede. Het aantal senioren neemt de komende jaren toe.

De vraag en opgave:

Een kwart van de huishoudens in de Borgerbuurt, Jan Maijenbuurt, het Columbusplein en het Balboaplein en omgeving leeft langdurig in armoede. In de Borgerbuurt wonen daarnaast ook veel

ouderen in armoede. De opgave is te zorgen dat deze Westbewoners vaker gebruik maken van de inkomensondersteunende voorzieningen en structureel uit de armoede geraken.

2. Activiteiten en programma's SW-SL in West

2.1. Hulp in de Buurt bij Armoede

Zelfredzaamheid, ontplooiing en
gelijke kansen volwassenen

- **Inleiding**

West kent 6 buurten, waar bewoners langdurig in armoede leven, waarvan 2 in Bos en Lommer en 4 in de Baarsjes.

Armoede is geen op zichzelf staand probleem, maar het gevolg of de oorzaak van opééngestapelde problemen. In genoemde buurten is er naast armoede ook sprake van relatief veel laaggeletterdheid, relatief slechte fysieke en geestelijke gezondheid, eenzaamheid, relatief veel huiselijk geweld en geringe toegang tot en gebruik van de beschikbare voorzieningen welzijn en zorg.

Armoede is meer dan gebrek aan financiële middelen en vergt een integrale benadering die aansluit bij de behoeften en de beleving van bewoners die hierin verstrikt zijn geraakt en geen perspectief meer zien.

In samenwerking met de Vrijwilligers Academie en lokale initiatieven worden in de achtereenvolgende buurten Hulp in de Buurt bij Armoede-initiatieven ontplooid: in Bos en Lommer (Kolenkitbuurt) en de Baarsjes (Jan Mayenbuurt), met de intentie voor uitbreiding naar meerdere buurten in genoemde wijken in 2021.

Via de Hulp in de Buurt bij Armoede (HiBbA) wordt informele zorg geleverd door getrainde vertrouwenspersonen en (aspirant-)ervaringsdeskundigen op het gebied van armoede en armoede gerelateerde problemen, worden bestaande informele zorginitiatieven versterkt en de samenwerking onderling (tussen informele zorginitiatieven) en met de reguliere zorg bevordert.

Bij het inrichten van Hulp in de Buurt bij Armoede hanteert SWSL het zogenaamde B.O.S principe. Van Binnenuit, van Onderop en Samen.

- **Wat is informele zorg via Hulp in de Buurt (bij Armoede)?**

De vrijwilligers bij Hulp in de Buurt zijn vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen die zelf met armoede en armoede gerelateerde problemen te maken hebben gehad, zoals psychische klachten, verslaving, huiselijk geweld en sociale uitsluiting. Zij weten en hebben ervaren hoe uitzichtloos het kan

voelen als men langdurig in armoede verkeert, hoe groot het effect is op het lichamelijk en geestelijk functioneren, op het contact met het sociale netwerk, op de relatie- en het gezinsleven, op het zelfbeeld en het zelfvertrouwen én ze weten hoe groot de schaamte kan zijn om hulp te vragen.

Informele zorg is omzien naar de (kwetsbare) ander door betrokken bewoners, met oog en hart voor een ander. Voor bewoners die met armoede en armoede gerelateerde problemen te maken hebben is de stap naar reguliere hulpverlening vaak te groot, vooral als men de Nederlandse taal niet goed beheerst om zich goed uit te kunnen drukken, maar ook doordat men in de 'overlevingstand' staat, de grip en het overzicht kwijt is geraakt, waarbij er wel een hulpbehoefte is, maar men niet in staat is om dit te vertalen in een hulpvraag. Deze bewoners hebben baat bij een laagdrempelige plek, waar zij niet meteen met een professional in gesprek hoeven te gaan, maar misschien in eerste instantie voor een praktische vraag naar toe zullen gaan; het vertrouwen win je niet zomaar, dat zal moeten worden opgebouwd.

Vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen doen dit door een luisterend oor te bieden, door als wegwijzer te fungeren in het doolhof van voorzieningen, door de tijd te nemen, geduld te betrachten, een formulier helpen invullen of een tekst te (helpen) vertalen. Niet zelden wordt bij informele zorg ook ondersteuning geboden bij het ordenen van een levensverhaal. Hulpbehoeften worden daarbij vertaald in concrete hulpvragen. Bewoners die informele zorg bieden zijn niet zelden maatjes voor anderen die in een kwetsbare positie verkeren, in een gelijkwaardige relatie, gebaseerd op wederzijds respect en vertrouwen. Informele zorg is geen hulpverlening. informele zorg is complementair aan de reguliere hulpverlening in zorg en welzijn; aanvullend. Dat complementaire van informele zorg bestaat uit de volgende, te onderscheiden kenmerken van informele zorg:

1. Luisterend oor, helpen het verhaal te ordenen en hulpvraag (vraag achter de vraag) te formuleren, vertrouwen gunnen maar ook en vooral het signaal te geven "ook jij doet er toe".
2. Bewoners te stimuleren en te ondersteunen bij zelfredzaamheid
3. Bewoners met soortgelijke vragen en interesse verbinden, samenredzaamheid
4. Vroegsignalerend, mede vanwege vertrouwensnetwerken, ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid;
5. Toeleidend naar reguliere hulpverlening zorg en welzijn
6. Informerend en daarmee preventief op het gebied van gezondheid, inkomen, administratie, huiselijke vrede, opvoeding
7. Ondersteunend tijdens trajecten om "uitval" te voorkomen
8. Ondersteunend bij toegang tot of versterken van het bestaande sociale netwerk

De vrijwilligers van de Hulp in de Buurt bij Armoede zullen in eerste instantie outreachend aan het werk gaan om in contact te komen met bewoners die (langdurig) in armoede verkeren, om een vertrouwensband op te bouwen en hen gaandeweg te begeleiden naar een Hulp in de Buurt voor verdere ondersteuning (om stigmatisering te voorkomen zal niet altijd gesproken worden van een Hulp in de Buurt bij Armoede).

- **De informele zorg via de Hulp in de Buurt wordt vervolgens gegund via:**

- a. Inloopsprekuren; voor bewoners met vragen over formulieren en brieven; advies op het gebied van inkomensondersteunende voorzieningen, toeslagen en/of een schuldhulpverleningstraject, maar ook op het gebied van (geestelijke) gezondheid, huiselijke vrede, opvoeding, taaltrajecten, empowermenttrainingen, sociale ontmoetingsplekken en vrijwilligerswerk.
- b. Eén op één afspraken (al dan niet gedurende een bepaalde periode) met een vaste vertrouwenspersoon en/of aspirant ervaringsdeskundige; luisterend oor, hulpvraag scherp formuleren, steunen in de moed om hulp in te roepen bij complexe en veelal langdurige problematieken.
- c. Informatieve (preventieve) bijeenkomsten op het gebied van huiselijke vrede, inkomensondersteunende voorzieningen, schuldhulpverleningstrajecten en (geestelijke) gezondheid op locatie (daar waar bewoners samenkomen, elkaar treffen, basisschool, buurtkamer, kerk, moskee, sportvereniging, jongerenorganisatie, etc.). Dit in samenwerking met de aandachtfunctionarissen huiselijk geweld & kindermishandeling, en professionals op genoemde gebieden.

- **Toegeruste vrijwilligers bij de Hulp in de Buurt**

De spreekuren, de informele bijeenkomsten op locatie en de één op één gesprekken worden verricht door informele zorgverleners; vrijwilligers. Deze vrijwilligers worden toegerust; getraind.

Mede op basis van de trainingen die SWSL heeft ontwikkeld (sinds 2005), is de Vrijwilligers Academie in staat om aan iedere Hulp in de Buurt een training “vertrouwenspersonen” aan te bieden. Nota bene. Door partnerschap aan te gaan met de Vrijwilligers Academie breken we met een bijna 15 jarige traditie binnen de organisatie. In 2005 heeft SWSL vrijwilligers getraind als zorgvrijwilligers, aspirant ervaringsdeskundigen en hebben deze trainingen ook overgedragen aan organisaties elders in de stad (o.a. Oost en Zuidoost) Omdat het toerusten van vrijwilligers een “vak” apart is en de core business van SWSL niet op dit terrein ligt, hebben we met succes een partnerschap kunnen aangaan met de Vrijwilligers Academie.

Aan iedere training kunnen maximaal 12 mensen (dus per HiB) deelnemen. Voor alle Hulp de Buurt initiatieven is er ook een training “Aspirant-ervaringsdeskundige”. Deze training is bedoeld voor vrijwilligers die in staat zijn hun eigen (levens) ervaring met armoede en/of armoede gerelateerde problematieken, in te zetten ter ondersteuning van de ander.

Vrijwilligers moeten eerst getraind zijn voordat zij kunnen aansluiten bij de Hulp in de Buurt. Tijdens het functioneren bij de Hulp in de Buurt ontvangen zij begeleiding, intervisie en supervisie. Dit wordt geleverd door de coördinator.

Deskundigheidsbevorderende trainingen, bijvoorbeeld op het gebied van “somberheid en depressie”, “schulden”, “huiselijk geweld” of “verslaving” zijn beschikbaar. Op jaarbasis vinden er tien

deskundigheidsbevorderende trainingen plaats. Aan deze trainingen kunnen alle bij de Hulp in de Buurt initiatieven actieve vrijwilligers deelnemen.

Partner, Vrijwilligers Academie

De Vrijwilligersacademie verzorgt voor de Hulp in de Buurt initiatieven de trainingen van vertrouwenspersoon en aspirant ervaringsdeskundigen. Omdat het efficiënter is, zullen de deskundigheidstrainingen en de training 'aspirant ervaringsdeskundigen' van West en Nieuw-West worden gecombineerd. Op jaarbasis impliceert dit per Hulp in de Buurt in West één training voor vertrouwenspersonen (max. 24 deelnemers). Voor alle Hulp in de Buurt initiatieven worden op jaarbasis één training aspirant ervaringsdeskundigen verzorgt door Vrijwilligersacademie, voor maximaal 12 deelnemers.

- **Coördinatie**

Iedere Hulp in de Buurt kent een organisatorische structuur. Dat wil zeggen, een rol, taakverdeling tussen de vrijwilligers. De met de taken verbonden verantwoordelijkheden worden ook verdeeld in een team. Vanuit SWSL ontvangen de Hulp in de Buurt teams ondersteuning en begeleiding bij het inrichten van de organisatie, het werken met een "participanten volg systeem", vertrouwelijkheid en privacy, netwerk – afstemming en samenwerking – informeel en regulier.

De coördinator is ook verantwoordelijk voor de intervisie en de deskundigheidsbevorderende trainingen. Hij/zij ziet erop toe dat ook de (arbeidsmarkt)ontwikkelingskansen van de vrijwilligers serieus worden genomen (Persoonlijke Ontwikkel Plan gesprekken) .

- **Wederkerigheid**

Hulpvragende bewoners die bij de Hulp in de Buurt aankloppen, zijn geen klanten. Ook hulpvragende bewoners worden uitgenodigd en uitgedaagd deelnemer van de Hulp in de Buurt te zijn/worden. Immers, ook hulpvragende bewoners kunnen andere bewoners stutten, sterken, een luisterend oor bieden. Met de ander interesse(s) delen of een talent en zomaar wat tijd en belangstelling delen. Wederkerigheid wordt dat genoemd.

"Wederkerigheid" is één van de kernwaarden van Hulp in de Buurt initiatieven. Deze waarde blijkt effectief te zijn in het afleggen van slachtoffergedrag en stimuleert de motivatie en kracht tot zelfredzaamheid. Wederkerigheid en empowerment zijn twee kanten van dezelfde medaille.

- **Trainingsmodules**

In de bijlage zijn opgenomen de door SWSL ontwikkelde trainingsmodules voor vertrouwenspersonen en aspirant ervaringsdeskundigen.

Deze modules bestaan uit 8 bijeenkomsten van een dagdeel (vier uur). De deelnemers worden getraind in het bieden van een luisterend oor (luisteren zonder oordeel), het opbouwen van en vertrouwensrelatie, grenzen te stellen en voorkomen dat het probleem van eigenaar wisselt, geheimhouding en privacy, sociale kaart (waar het wat onder welke voorwaarden aan reguliere hulpverlening te benutten).

I. De rol van vertrouwenspersoon als spreekuur houder

De vrijwilliger die als vertrouwenspersoon spreekuur bij de Hulp in de Buurt actief is, heeft een aantal rollen (taken, functies). Zo is hij in eerste instantie een klankbord. Een luisterend oor. Daarmee kan hij ondersteunen zijn in het ordenen van het (levens) verhaal en een hulpvraag scherper formuleren en – bij complexe problematiek – helpen hulpbehoeften in hulpvragen te vertalen. Een vertrouwenspersoon geeft advies over de sociale kaart. Hij is een sociale anwb-er en leidt de hulpvragende (mede) bewoner toe naar reguliere hulpverlening. Ook is de vertrouwenspersoon een verbinder; hij verbindt hulpvragende bewoners met informele activiteiten of cursussen, waar de hulpvrager in zelfredzaamheid kan groeien. Dit kunnen Nederlandse taallessen zijn, computerlessen, budgetcursussen, empowerment- en assertiviteitstrainingen, 1001 krachttraining, sportactiviteiten, cursussen over gezond eten en bewegen of (sociale) activiteiten bij vrijwilligersorganisaties. Op deze manier kijken de vertrouwenspersonen breder naar de situatie, behoefte en potentie van een bewoner en worden de vragen en problemen op een integrale manier aangepakt.

II. De rol van aspirant ervaringsdeskundige bij Hulp in de Buurt

Bij complexe en langdurige problemen, zoals armoede, schulden, ontbreken van huiselijke vrede, slechte fysieke en geestelijke gezondheid, verslavingsproblemen, ontbreken van sociale netwerken in combinatie met ontbreken van vaardigheden om sociale netwerken te ontsluiten en te benutten; bij dat alles kan ervaringskennis van een informele zorgvrijwilliger uitkomst bieden. Dat vanwege de wederzijdse herkenning waarbij de aspirant ervaringsdeskundige als rolmodel fungeert. Een aspirant ervaringsdeskundige is getraind om op basis van gedeelde levenservaring vertrouwensrelaties op te bouwen. Om samen te zoeken naar wegen om het vertrouwen in zichzelf te herstellen, orde in de chaos te helpen scheppen en daarmee hoop op verlichting en of tackelen van problemen levend te houden. En niet in de laatste plaats is een aspirant ervaringsdeskundige in staat de eigen krachtbronnen (talenten, vaardigheden, ondersteuners in het sociale netwerk) helpen te herkennen en te benutten.

In de training van aspirant ervaringsdeskundigen ligt de nadruk op het verkennen en leren benutten van het eigen ervaringsverhaal. Met name dat deel van verhaal waarin de aspirant ervaringsdeskundige zich uit de nesten heeft gewerkt, blijkt vaak goud waard.

Samenvattend:

Tijdspad, inrichting	Jan-maart 2020, werven en toerusten van vrijwilligers in de twee wijken April-mei , inrichten organisatie, taakverdeling, afspraken leden lokaal netwerk, start outreachend werk Juni, start van spreekuren
Trainingen	Vertrouwenspersonen, spreekuurhouders 2 maal 10-12 vrijwilligers (VA) Aspirant ervaringsdeskundigen in armoede, 1 x 8 vrijwilligers (VA, samen met NW) 10 Deskundigheidstrainingen iedereen (samen met NW)
Aantal vrijwilligers per Hulp in de Buurt	10-12
Spreekuren per HiB per week	2 tot 3 (in totaal 4 tot 6 uren)
Eén op één gesprekken, op afspraak (dus geen spreekuur contacten)	15-25
Aantal participanten, bezoekers spreekuur per week	15-25
Toeleidingen hulpvragers	Combiwel, WPI, juridisch loket, Spuistraat 10 advocaten, OKC, huisartsen
Toeleidingen naar sociale activiteiten, netwerken	Lokale partners
Waar in West	Kolenkitbuurt en Jan Maijenbuurt
Organisatie	Coördinatie SWSL, 08 fte
Trainingspartner vrijwilligers	Vrijwilligers Academie

2.2. Netwerk Informele Zorg West

Samenredzaamheid volwassenen

2.2.1. Inleiding

Informele zorg is als smeerolie in de stad. Burgers die omzien naar hun medeburgers leveren informele zorg, dragen zo bij aan het empoweren van hun mede-bewoners en dragen daarmee ook bij aan het versterken van de sociale samenhang. Immers, omzien naar de ander gaat over grenzen en verschillen heen. Amsterdam als “inclusieve stad” sterkt bewoners die omzien naar de ander en bewonersinitiatieven die structureel informele zorg leveren.

In toenemende mate wordt de meerwaarde van informele zorg onderkend en herkend. In menig beleidsplan – van lokale overheden en reguliere (uitvoerende) instellingen - wordt samenwerking met informele zorg bepleit en of als opdracht geformuleerd. Zo hebben de Wijkzorgallianties in de stad de opdracht meegekregen om bij het wijkgerichte werken informele zorg te integreren in verschillende zorgketens. Ook in het nieuwe coalitie akkoord is het bevorderen en ondersteunen van informele zorg als een van de speerpunten van beleid opgenomen. En in Samen vooruit, het stedelijk kader 2020-2023, is meer aandacht en erkenning voor de bijdrage vanuit informele zorg aan een stevige sociale basis in Amsterdam.

In West is informele zorg geen nieuw verschijnsel. Veelal wordt informele zorg geleverd en geboden door stichtingen en verenigingen of vanuit burgers ontstane initiatieven zoals laagdrempelige inloopplekken en spreekuren. Maar ook grotere professioneel aangestuurde organisaties leveren informele zorg door de inzet van buurtmaatjes, zorgvrijwilligers en vertrouwenspersonen.

In bestaande netwerken zoals de Wijkzorgnetwerken, ontbreken echter de migranten/vrijwilligersorganisaties; de informele zorg die zij bieden aan hun achterban/gemeenschap blijft onzichtbaar en ondergewaardeerd.

In 2018 neemt SWSL in samenwerking met BoT het initiatief voor een Netwerk Informele Zorg West. Dit in navolging van Nieuw West, gebaseerd op de notitie “Goud Verzilveren” en onze ervaringen met informele zorg in West sinds 2006.

Het doel van dit initiatief? Samen met de partners die informele zorg leveren nagaan wat nodig en mogelijk is om de kwaliteit en continuïteit van informele zorg in West te verbeteren.

De signalen vanuit de informele organisaties vormen hiertoe de aanleiding.

Informele organisaties (vrijwilligers/migrantenorganisaties) functioneren onder ongunstige condities. Veel initiatieven staan in een spagaat; ze leveren veel informele zorg, maar om in aanmerking te komen voor subsidies, bieden zij een waaier aan activiteiten, die meestal niet aansluiten bij de behoefte van bewoners. Ze worden niet gezien en erkend om de meerwaarde die zij vertegenwoordigen in het bieden van informele zorg voor hun eigen gemeenschap.

En ondertussen wordt het beroep wat op hen vanuit de gemeenschap wordt gedaan, middels diverse hulpvragen, steeds groter.

Om deze reden werd besloten om eerste verkennende netwerkbijeenkomsten te organiseren met zelf/migrantenorganisaties en initiatieven uit West die informele zorg leveren.

2.2.2. Netwerkbijeenkomsten 2018 en opstapje naar 2020

Het doel van de verkennende netwerkbijeenkomsten was om in eerste instantie na te gaan wat er aan gemeenschappelijkheid getraceerd kon worden om elkaar te versterken.

Naast het kennismaken (voor zover dat nog nodig was), werd vooral aandacht besteed aan: de analyse van de kracht van de organisaties (meerwaarde, expertise) en wat verbetering behoeft om de meerwaarde ook daadwerkelijk te kunnen verzilveren.

Dit alles om na te gaan of er op basis van een gedeelde analyse ook een gedeelde agenda (interesses, belangen, samenwerking) ontwikkeld kon worden.

Tijdens de netwerkbijeenkomsten werden migranten- en vrijwilligersorganisaties in West uitgenodigd om samen na te denken over :

- (1) Waar zijn we goed in?
- (2) Wat zijn de obstakels?
- (3) Wat heb je nodig om te kunnen voldoen aan de behoeften van je achterban?
- (4) Wat moet en wat kan beter?

Aan de hand van deze 4 vragen is met elkaar geïnventariseerd wat de organisaties wel of niet in huis hebben om datgene wat ze doen, ook goed te kunnen doen.

Er bleek veel herkenning te zijn in de ervaringen en de ideeën over hoe de organisaties nu functioneren, wat er nodig is en hoe het anders/beter kan. De organisaties en initiatieven hebben hierbij aangegeven wat hun behoeften en wensen zijn, maar blijken ook in staat om kritisch naar zichzelf te kijken. Dit naar aanleiding van de vragen:

Wat heb je nodig om als organisatie sterker te worden en om te kunnen blijven voldoen aan de behoeften van de gemeenschap of buurtbewoners?

- Meer culturele diversiteit onder de vrijwilligers
- Vrijwilligers ontwikkelperspectief bieden
- Meer samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties
- Meer (financiële) waardering voor de vrijwilligers vanuit het stadsdeel
 - kwaliteit behouden binnen de organisatie
- Meer deskundige ondersteuning (vb scholing) voor de vrijwilligers op het gebied van
 - Armoede
 - (Psychische) Zorg
 - Eenzaamheid

- De sociale kaart
- Meer samenwerking tussen vrijwillig – professioneel , maar de samenwerking en de terugkoppeling bij samenwerking moet wel van 2 kanten komen!
- Projectplannen en verantwoordingen leren schrijven
 - Ondersteuning bij krijgen
- Meer fondsen, minder afhankelijk worden van het stadsdeel (op financieel gebied) NB: fondsen zijn geen antwoord op minder gemeentelijke subsidies!

Wat moet of kan beter?

- Op de hoogte blijven van maatschappelijke ontwikkelingen en de agenda van het College & gebiedsplannen
- Activiteiten laten aansluiten bij wensen van de gemeente/gebieden, waar ook behoefte aan is bij de achterban
- Betere/meer samenwerking:
 - Tussen vrijwilligersorganisaties onderling
 - Informeel met formeel
 - InternMet als doel om ervaring en kennis te delen, en elkaar te versterken.
- Jezelf laten zien (naar buiten toe)
- Ambtenaren actief benaderen & uitnodigen

Tijdens deze eerste verkennende bijeenkomsten waren de volgende organisaties aanwezig: St. Anatolië, St. Aminah, St. Ade Eritrea, St. Raad is Daad, Samen Meedoen, Kantara-Brug/Gouden Mannen.

Vanwege interne wisseling van functies, kon Blik op Talent geen rol meer spelen in het vervolg. Hiertoe heeft SW-SL samenwerking gezocht met Wikistad/ het Productiehuis (Phlip Korthals Altes) en Samen Zorgen Samen Dragen/Buurtkamer Bestevaer (Jaap Prummel), beiden actief in het ondersteunen van informele initiatieven.

In 2019 is een verslag van de eerste verkennende netwerkbijeenkomsten met bovenstaande inventarisaties naar alle bekende informele organisaties en initiatieven verstuurd met de vraag of zij zich hierin herkennen. En daarnaast of zij bereid zijn om de krachten te bundelen in de vorm van gezamenlijke bijeenkomsten in een gezamenlijk in te richten Netwerk Informele Zorg West.

De organisaties en initiatieven zijn met deze vragen ook persoonlijk benaderd. In totaal hebben 25 organisaties en initiatieven de eerste inventarisaties onderschreven en aangegeven mee te willen doen met de inrichting van een Netwerk Informele Zorg West.

Dit dient niet verward te worden met het Platform Informele Zorg West, dat bestaat uit een netwerk van professioneel aangestuurde (grotere) organisaties die met vrijwilligers werken en andere belangen hebben dan de kleinere informele organisaties die geheel door vrijwilligers worden gedragen. Dit neemt niet weg dat er ook met elkaar kan worden samengewerkt.

SWSL en SZSD hebben aan het Platform Informele Zorg West, waar zij beiden deel van uit maken, het

voorstel gedaan om in het eerste kwartaal van 2020 een grote gezamenlijke bijeenkomst te houden, waarbij het accent ligt op met name onderlinge kennismaking en een eerste oriëntatie op mogelijke vormen van samenwerking. Hiertoe gaan de leden van het Platform die in bepaalde wijken actief zijn in tweetallen de organisaties en initiatieven in die betreffende wijk, persoonlijk benaderen met de vraag of zij o.a. aan de hand van de eerder genoemde inventarisaties, aan kunnen geven op welk gebied zij het meest behoefte hebben aan ondersteuning om informele zorg te kunnen blijven leveren, m.a.w. om te kunnen blijven voldoen aan de behoeften van hun gemeenschap of bewoners, maar ook om aan het beroep wat professionals op hen doen te kunnen blijven voldoen. De leden van het Platform Informele Zorg West kunnen hiertoe hun kennis, expertise of netwerk beschikbaar stellen en in afstemming en overleg een aanbod ter ondersteuning bieden en anderzijds kan er worden besproken op welke manier de vrijwilligersorganisaties van betekenis kunnen zijn voor de organisaties van het Platform Informele Zorg West. En wellicht is het mogelijk om in de toekomst één gezamenlijk Netwerk in te richten mét oog voor de verschillende belangen van de grotere professioneel aangestuurde organisaties en de kleinere vooral door vrijwilligers gedragen organisaties, die beiden informele zorg bieden en daardoor ook bondgenoten van elkaar (zouden moeten) zijn.

2.2.3. Netwerk Informele Zorg West

Juist vanwege die andere belangen en het gebrek aan onderling bondgenootschap is een Netwerk Informele Zorg West noodzakelijk. In eerste naast het Platform Informele Zorg West.

Zolang er onderling geen verband of verbond is, kan er geen gemeenschappelijkheid betracht worden; er is dus nog een weg te gaan.

In de opbrengst van de inventarisatie en de onderschrijving hiervan ligt de basis voor versterking van zowel organisaties en initiatieven zélf, als hun positionering al vervat en kan er door de inrichting van een Netwerk Informele Zorg structuur en ondersteuning worden geboden ten behoeve van de gemeenschappelijke belangen en doelen.

Doelstellingen

- 1) Delen van kennis, expertises, netwerken en faciliteiten (van concurrent naar bondgenoot).
- 2) Belangenbehartiging (spreekbuis, positioneren en condities voor samenwerking met regulier)
Het Netwerk Informele Zorg heeft als eerste doelstelling om als spreekbuis naar zorginstellingen en lokale overheden op te treden waar het gaat om samenwerking informele zorg-reguliere zorg. Om daarin de belangen van “informele zorg” te behartigen en mede de condities vorm te geven waarin de meerwaarde benut kan worden. Als spreekbuis heeft het Netwerk ook een rol om een duidelijke positie te claimen en waar te maken. Dat wil zeggen dat het Netwerk – in samenspraak met systeempartners – de complementariteit duidt en hierop concrete afspraken weet te maken.
- 3) De kwaliteit en continuïteit van de geleverde informele zorg te verbeteren (o.a. door deskundigheidstrainingen), programmatische samenwerking en afstemming te stimuleren (tussen informele zorg initiatieven enerzijds en tussen informeel – regulier’ anderzijds).
- 4) Verbeteren van de kwaliteit en continuïteit van de organisatie, financiering, pr en promotie en aansturing van informele zorg initiatieven.

2.2.4. Procesmatige aanpak volgens B.O.S.

Bij de inrichting van een Netwerk Informele Zorg West zullen de reeds opgedane ervaringen en inzichten van SWSL in Nieuw West meegenomen worden in het hele proces.

Dat betekent dat er ook in West een procesmatige aanpak zal worden gehanteerd. Dat is volgens het principe van B.O.S, van Binnenuit, van Onderop en Samen. Het kan dus niet zo zijn dat vanuit de SWSL coördinatie vooraf prestaties worden vastgelegd. Dat is een top down werkwijze die haaks staat op de werkwijze die SWSL en ook Wikistad en Samen Zorgen Samen Dragen hanteert.

Zo is er in de afgelopen drie jaar in Nieuw West gewerkt aan Bondgenootschap, door te delen, samen te werken en elkaar echt te leren kennen en over en weer de waarderen. In het Netwerk is in elkaar geïnvesteerd als partner, bondgenoot op basis van gemeenschappelijke interesses, werkwijzen, missies en – niet onbelangrijk – belangen.

Om tot gemeenschappelijkheid te komen is tijd, vertrouwen en een ondersteunende en faciliterende structuur/netwerk nodig in de vorm van terugkerende bijeenkomsten aangestuurd door een procesbegeleider en ondersteuners vanuit het informele veld.

2.2.5. Netwerk opbouwen in fases

I. Analyse

In de eerste fase wordt in groter verband aandacht besteed aan de eerdere inventarisaties en de analyse hiervan, met input van de organisaties die er eerder niet bij waren.

Wat is onze corebusiness (wat is informele zorg), waar zijn we goed in en met wat onderscheiden informele zorg initiatieven zich. Maar ook de analyse van 'onvolkomenheden'; zaken waar we niet goed in zijn of de kennis, vaardigheden en expertises die we niet in huis hebben. Kort gezegd, het maken van een collectieve analyse van kansen (waar we goed in zijn) en kwesties (wat we niet (goed) kunnen) en wat er dus nodig is om informele zorg te kunnen blijven bieden.

II. Uitwisseling

Door op netwerkbijeenkomsten kennis, expertise, financiën en faciliteiten uit te wisselen, maar ook en vooral door bij elkaar op bezoek te gaan en de eigenheid en toverformules van informele zorg initiatieven mee te krijgen als inspiratie en aanknopingspunt voor afstemming en samenwerking.

III. Programmatische samenwerking en collectieve belangenbehartiging

In een procesmatige aanpak samen zoeken naar kansen en kwesties voor de programmatische samenwerking op thema, doelgroep of wijk/gebiedsgericht. En dus ook samen die programmatische samenwerking "ontwerpen" en samen realiseren.

Met de ervaring in Nieuw West, wordt in 2020 met name aan de eerste twee fases tijd en aandacht besteed en komt de programmatische samenwerking in 2021 aan de orde.

In het samen verkennen en doorlopen van de fases, met name bij fase II en III, hanteren we een paar eenvoudige principes, het principe van wederkerigheid (onder andere om het bondgenootschap gehalte in de samenwerking te blijven voeden) en het principe van 1+1=3. Door samen te werken verzilveren we synergetische voordelen.

Uitgangspunt is en blijft dat de inrichting van het Netwerk – samen – in alle gemeenschappelijkheid gerealiseerd gaat worden.

Vanaf het begin wordt door de initiatiefnemers ook aandacht besteed aan wat ‘capacity building’ wordt genoemd. Met initiatieven meedenken op programma, pr/promotie, organisatie, bestuur en financiën.

2.2.6. Netwerkbijeenkomsten, locatie bezoeken, deskundigheidsbevordering

- **Netwerkbijeenkomsten**

In 2020 worden er vier Netwerkbijeenkomsten georganiseerd. In relatie tot de fase waarin we zitten, blikken we tijdens iedere bijeenkomst even terug (waar komen we vandaan), realiseren we ons waar we staan en waar we naar toe willen.

De netwerkbijeenkomsten vinden wisselend per buurt in een Huis van de Wijk plaats.

- **Locatie bezoeken**

Tijdens de bezoeken presenteren de organisaties of initiatieven zich. Wat wordt op de locatie aan informele zorg geleverd, hoe, met wie, door wie, met wat en met welk resultaat?

Omdat bondgenoten op bezoek komen, zo is de ervaring in Nieuw West, worden er kritische vragen gesteld. Over het goud dat op zolder ligt te verstoffen, maar ook de onvolkomenheden die in de kelder liggen opgeslagen. Steevast vond er een dialoog plaats over de eigenheid (het goud), over kansen maar ook over kwesties. Het is een intieme manier van elkaar leren kennen waarmee de verleidelijkheid om samen te werken groeit. En een locatie bezoek inspireert ook om kritisch naar de eigen werkkamer te kijken en de eigen zolder maar ook kelder te verkennen.

In 2020 worden er 10 locatie bezoeken georganiseerd.

- **Deskundigheidsbevordering**

De deelnemers aan het Netwerk hebben niet alleen een gedeelde en gemeenschappelijke corebusiness, belangen en interesses, vaak is er ook sprake van gemeenschappelijke dilemma's, knelpunten en of kwesties. Bijvoorbeeld op het gebied van financiën en of financiële organisatie. Op het gebied van PR en Promotie. Vrijwilligers werven, begeleiden en kansen gunnen.

In 2020 worden de urgente onderwerpen geïnventariseerd en daarop deskundigheidsbevordering gerealiseerd. In principe wordt de deskundigheid uit de civil society gemobiliseerd, bij sociaal ondernemende bedrijfsorganisaties, bewonersnetwerken, bij elkaar (leden van het Netwerk) of bij leden van het Platform Informele Zorg West.

2.2.7. Ondersteuning bij dilemma's en of kansen

Een andere aanbeveling naar aanleiding van ervaringen in Nieuw West wordt ook mee naar West genomen: Een belangrijk aandachtspunt is en blijft dat een van de deelnemende leden van het Netwerk in een situatie terecht komt, om wat voor reden dan ook, waarin ze even niet meer weten wat voor en achter is, of dat een (bestuurlijke en of financiële) crisis dreigt of is uitgebroken. Er dient capaciteit beschikbaar te zijn om hier op in te kunnen spelen, waarbij meegedacht kan worden en benodigde expertise of input gemobiliseerd kan worden om erger te voorkomen, crisissen te bezweren, te bemiddelen of wat dan ook. Maar er moet niet alleen ondersteuning zijn in geval van dilemma's, kwesties of (dreigende) crisissen. Ook daar waar kansen worden geroken, mogelijkheden zich voor doen voor programma, organisatie, samenwerking of wat dan ook, moet capaciteit beschikbaar zijn voor één op één ondersteuning.

2.2.8. Procesondersteuning, back office en deskundigheidsbevordering

Het Netwerk behoeft procesondersteuning. Deze bestaat uit het bewaken van de eenvoudige uitgangspunten van wederkerigheid, 1+1=3, en bondgenootschap. Daarmee denkt de procesbegeleider mee met de mogelijkheden in het Netwerk om over en weer, onderling en ter wederzijds voordeel kennis, expertise, faciliteiten en netwerken te delen, helpt mee de locatiebezoeken voor te bereiden en waakt over de agenda van de Netwerkbijeenkomsten.

De procesbegeleider werkt met het principe van B.O.S. In de agenda maar ook in het ontwerp en uitvoeren van activiteiten waartoe besloten worden, draagt de begeleider bij aan de cultuur van samenwerking, mede eigenaarschap en wel zo dat het initiatief van de deelnemende organisaties ligt bij het in stand houden, functioneren en doorontwikkelen van het Netwerk.

Bovendien is de procesbegeleider een netwerker in het Netwerk. Hij verbindt, koppelt, matcht, mobiliseert input en expertise waar nodig en urgent. Traceert, in het latere proces, samen met de deelnemende Netwerkorganisaties kansen tot programmatische samenwerking, maar ook dilemma's bij afzonderlijke initiatieven en of tussen initiatieven.

Voor het functioneren van het Netwerk is een lichte back office nodig, voor adreslijsten, oproepen, samenkomsten, verslagen etc.

Niet onbelangrijk is dat de capaciteit voor deskundigheidsbevordering is gegarandeerd. Deskundigheid die van buiten af kan worden ingevlogen en niet in het Netwerk zelf beschikbaar is. Met deskundigheidsbevordering – op thema's en onderwerpen – die tijdens Netwerkbijeenkomsten als gemeenschappelijk belang wordt getypeerd, verdiepen we het karakter van het Netwerk Informele Zorg West als een blijvend lerend Netwerk.

2.2.9. Organisatie

- Procesbegeleiding en back office

SWSL verzorgt de procesbegeleiding en een lichte back office met ondersteuning in de uitvoering bij de bijeenkomsten door partner Blik op Talent . De voorbereidingen van de bijeenkomsten zullen i.s.m. twee leden van het Netwerk plaats vinden.

Daartoe (procesbegeleiding) is op jaarbasis in totaal 300 uur beschikbaar.

Voor de back office functie is 16 uur per kwartaal toereikend, op jaarbasis 64 uur.

- Deskundigheidsbevordering

Voor de deskundigheidsbevordering is Blik op Talent de aangewezen partner waar het gaat om deskundigheidsbevordering op maat op het gebied van pr/promotie, bestuur en besturen, financiën en financiële organisatie, vrijwilligersbeleid, samenwerking regulier. Daarnaast zal ook het aanbod van de jaarlijkse workshops ter ondersteuning van vrijwilligers, georganiseerd door het team Vrijwillige Inzet van ABC-Alliantie, onder de aandacht gebracht worden.

Waar het gaat om deskundigheidsbevordering van vrijwilligers van de initiatieven in hun functioneren als informele zorg vrijwilligers en aspirant ervaringsdeskundigen, is Vrijwilligers Academie de aangewezen partner. Op jaarbasis worden twee trainingen (modules van 8 bijeenkomsten) voor informele zorg vrijwilligers aangeboden en twee trainingen (modules van 8 bijeenkomsten) voor aspirant ervaringsdeskundigen.

- De deelnemende organisaties/initiatieven (die eerder toegezegd hebben aan een Netwerk Informele Zorg mee te willen doen)

St. Anatolië, St. Aminah, St. Ade Eritrea, St. Raad is Daad, Samen Meedoen, Kantara-Brug/Gouden Mannen, Vereniging Fath, St. Aknarij West, Samen Sterk Vrouwen West, MGT, ATKB, St. Azim, St. Iftin, Multibel, St. Soedania, Samen Meedoen, Productiehuis, Foor el Qaar, Hart voor een Ander, Buurtkamer Bestevaer, Eigen Werk, Nisa & Noor, Next Level en Buurt VVV Baarsjes.

2.3. Samenredzaaminitiatieven

Samenredzaamheid volwassenen

2.3.1. Inleiding

Herstellen doe je zelf, maar het best samen met anderen. Dit geldt ook voor het proces om uit een schijnbaar uitzichtloze situatie te komen; het gevecht om het hoofd boven water te houden, als het water aan je lippen staat, de strijd tegen eenzaamheid en sociaal isolement als je niet meer mee kunt doen. Eén van de waarden die achter de BOS werkwijze schuil gaan, is “samenredzaamheid”. Iedereen groeit,

ontwikkelt zich in collectieve verbanden. In je eentje herstellen of in je eentje – al dan niet met hulp van een hulpverlener – uit langdurige armoede klauteren is slechts weinigen weggelegd. In collectieve verbanden, netwerken, groepsactiviteiten, lotgenoot of bondgenoot activiteiten, spreken we van “samen redzaamheid”.

Ieder mens wordt in collectieve verbanden sterker, zelfredzamer en beter in staat om zich te ontplooien en te ontwikkelen. Een samenredzaaminitiatief kan dan ook als vangnet en springplank dienen.

De afgelopen jaren heeft SWSL in West geïnvesteerd in de toerusting en ondersteuning van vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen. Vertrouwenspersonen zijn generieke zorgvrijwilligers. Zij zetten vooral “vertrouwen” in om voor de kwetsbare bewoner ondersteunend te kunnen zijn. Een vertrouwenspersoon biedt een luisterend oor en ondersteunt de hulpvrager de hulpvraag scherp te stellen om vervolgens samen met de medebewoner een plan van aanpak te formuleren wat nodig en mogelijk is om de zelfredzaamheid te verbeteren. Uiteraard met als doel tot activering en participatie in de samenleving.

Aspirant-ervaringsdeskundigen die bij Samenwonen-Samenleven als zorgvrijwilliger actief zijn, zijn zorgvrijwilligers die hun “ervaring” inzetten ter ondersteuning van kwetsbare medebewoners. Niet te verwarren met mensen die een intensiever meerjarig traject, zoals de TOED opleiding of de 3-jarige opleiding van COEVA hebben gevolgd en toegerust zijn om hun ervaringsdeskundigheid professioneel (dus betaald) in te zetten.

Binnen de context van wat Samenwonen-Samenleven biedt, zetten aspirant-ervaringsdeskundigen hun ervaring in bij een sociaal probleem of aandoening (breder dan GGZ problematiek). En specifiek het delen van de ervaring om zich “naar boven” te vechten en de regie over het eigen leven te herpakken, waardoor de zelfredzaamheid verbetert. Deze getrainde aspirant ervaringsdeskundigen weten als geen ander welke excuses worden aangewend, welke vluchtroutes worden gelopen, hoe gevoel van machteloosheid het zelfbeeld en hoop ondermijnt. De essentiële meerwaarde die deze aspirant-ervaringsdeskundigen hebben is de expertise binnen het krachtenveld waar het gaat om de relatie met professionals en waarom (structurele) hulpvragers zich vaak zo machteloos voelen als zij een beroep doen of willen doen op formele voorzieningen.

Veel getrainde vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen zijn actief binnen een organisatie en bieden één op één ondersteuning aan bewoners met een hulpvraag of aan hen die in een kwetsbare positie verkeren, waarbij ook vertrouwenspersonen niet zelden hun eigen ervaringen inzetten ter ondersteuning en versterking van de ander. Anderen hebben het initiatief genomen om een samenredzaamgroep in te richten, variërend van het samen organiseren van gezamenlijke lunches tegen bestrijding van eenzaamheid en sociale uitsluiting, samenredzaamgroepen met bewoners die met een krappe beurs moeten rondkomen of met vrouwen die digitaal zelfredzamer wilden worden tot lotgenootcontacten met mantelzorgers.

2.3.2. Samenredzaaminitiatieven voor specifieke doelgroepen

In 2020 richt SWSL zich op coaching en ondersteuning van reeds getrainde vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen ten behoeve van de inrichting samenredzaamgroepen voor specifieke doelgroepen, te weten: alleenstaande moeders en langdurig werkloze mannen. Beide doelgroepen zijn nl. ook vertegenwoordigd onder de getrainde zorgvrijwilligers. Zij hebben zelf al een ontwikkeling van strijd, groeiende zelfredzaamheid en zelfvertrouwen doorgemaakt en zetten in één op één ondersteuning hun ervaring reeds in bij genoemde doelgroepen.

Alleenstaande moeders

In Bos en Lommer is met name in de Kolenkitbuurt het aantal eenoudergezinnen bovengemiddeld. En ook in de Landlustbuurt groeien veel kinderen met alleen een moeder op. De meeste van deze huishoudens betreft moeders met twee of meerdere kinderen en moeten rondkomen van een minimuminkomen. Een kwetsbare doelgroep, waarbij ook andere problemen op de loer liggen; denk aan schulden problematiek, geestelijke en lichamelijke gezondheidsproblemen, psycho-sociale klachten, opvoedingsproblemen, huiselijk geweld en sociaal isolement.

Langdurig werkeloze mannen

Zowel in de Kolenkitbuurt als in de Jan Maijenbuurt wonen veel mannen die langdurig werkeloos zijn. Deze doelgroep heeft vaak te maken met klachten en problemen die het gevolg zijn van hun langdurig werkeloos zijn en van het gevoel niet meer van betekenis te zijn voor hun gezin of mee te kunnen doen in de maatschappij. Veel van deze mannen hebben te maken met psychische klachten (depressie) en lichamelijke gezondheidsproblemen, financiële problemen, risico op verslaving, huiselijk geweld, eenzaamheid en sociale uitsluiting.

Effect en resultaat van een samenredzaamgroep

- Ervaren en getrainde vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen functioneren als rolmodel voor de anderen.
- Door het luisteren en delen van ervaringen van de anderen ontstaat vertrouwen en bondgenootschap.
- Door de herkenning en erkenning van het probleem/de situatie voelt men zich minder eenzaam.
- De deelnemers voelen zich begrepen, niet alleen door de inzet van ervaringskennis van hun begeleiders, maar ook door hun diverse culturele en levensbeschouwelijke achtergrond.
- Vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen bevorderen de activering, participatie en samenredzaamheid.

Ervaring leert dat er bij bewoners (zorgvrijwilligers) die op andere bewoners een beroep doen, graag op hun beurt tijd, talenten, kennis, inzicht, ervaringen en netwerken willen benutten en inzetten. Ook dit leidt tot activering en participatie. En dat deze deelname aan de samenleving – hoe gering dan ook – bevorderlijk is voor het welzijn en de gezondheid. Participatie en het verbeteren van zelfredzaamheid zijn in deze onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Plan van aanpak

Fase I, Training

De potentiële begeleiders van de samenredzaaminitiatieven ontvangen een training van drie dagdelen, gericht op het inrichten en begeleiden van een samenredzaamheidsinitiatief en hun specifieke rol en functie als samenroeper, gespreksleider, coach, verbinder, ondersteuner en rolmodel met de vaardigheden die daar bij horen.

Fase II, Voorbereiding

De deelnemers worden begeleid in het maken van een plan van aanpak aangaande werving, deelname, proces, programma en doelstelling ter voorbereiding en inrichting van hun samenredzaamheidsinitiatief. Hierbij horen ook contact en overleg met organisaties of initiatieven (formeel en informeel) die met genoemde doelgroepen in contact komen, voor afstemming, samenwerking en mogelijkheid van gebruik van locatie voor bijeenkomsten.

Fase III, Uitvoering

De begeleiders van de samenredzaaminitiatieven kunnen aan de slag met hun plan van aanpak en deze ter uitvoering gaan brengen. Gedurende het hele proces ontvangen zij wekelijks individuele coaching (in de praktijk in tweetallen) en één keer per maand wordt intervisie voor de hele groep aangeboden; groepscoaching.

Fase IV, Evaluatie

Gedurende het hele proces van uitvoering wordt er om de drie maanden geëvalueerd over de rol van de begeleiders, de deelname van bewoners uit de doelgroep, het groepsproces en het effect hiervan op alle betrokkenen en wordt de aanpak of het programma eventueel bijgesteld, zodat de wijze waarop het samenredzaamheidsinitiatief (samen) wordt vormgegeven aan blijft sluiten bij de behoeften van de doelgroep.

Doorstroming, activering en participatie

De deelnemers aan het samenredzaamheidsinitiatief kunnen in principe een jaar aan de bijeenkomsten deelnemen, maar gedurende de bijeenkomsten besteden de begeleiders ook aandacht aan activering en participatie en zullen dit stimuleren. Wanneer betreffende deelnemers daar aan toe zijn, zal samen met hen worden besproken wat zij nodig hebben om hun zelfredzaamheid verder te bevorderen of om hun kennis, ervaring en talenten in te kunnen zetten voor anderen en hiermee weer mee te doen in de samenleving.

Dit kunnen Nederlandse taallessen zijn, computerlessen, budgetcursussen, empowerment- en assertiviteitstrainingen, 1001 krachttraining, sportactiviteiten, cursussen over gezond eten en bewegen, (sociale) activiteiten bij vrijwilligersorganisaties of door zelf actief te zijn als vrijwilliger bij een organisatie of initiatief met activiteiten als hulp in de keuken, gastheer of gastvrouw, klusjesman- of vrouw, nailessen geven of het delen van andere talenten of hobby's.

Persoonlijk Ontwikkelings Plan (POP)

Met begeleiders van de samenredzaaminitiatieven vindt twee keer per jaar een POP

gesprek plaats, waarbij gereflecteerd wordt op zijn of haar functioneren, de leerdoelen en de ambities voor verdere scholing, werk of persoonlijke ontwikkeling. Hierdoor kunnen ook zij, afhankelijk van de wensen en de ambities, na een jaar doorstromen of uitstromen naar een andere activiteit, training, opleiding of baan.

Samenvattend:

Tijdspad, inrichting	<ul style="list-style-type: none">- Jan-maart 2020, werven en toerusten van vrijwilligers (Fase I)- April-mei , voorbereiding (Fase II)- Juni, start (Fase III)
Training	8-10 Vertrouwenspersonen en aspirant ervaringsdeskundigen
Aantal samenredzaamgroepen	4
Aantal begeleiders per groep	2
Aantal deelnemers per groep	8-10
Frequentie bijeenkomsten	Wekelijks vanaf juni
Toeleidingen deelnemers	Combiwel, WPI, St. Aminah, Kantara-Brug/Gouden Mannen, Samen Meedoen
Toeleidingen naar sociale activiteiten, cursussen, trainingen, netwerken	Lokale partners
Waar in West	Kolenkitbuurt (2), Landlustbuurt (1), Jan Maijenbuurt (1)
Organisatie	Coördinatie SWSL

Bijlage:

1. Training Vertrouwenspersonen

Vertrouwenspersonen bieden een luisterend oor, wijzen de weg naar (basis) voorzieningen en loketten of maken de weg vrij voor (uitbreiding van) sociale ondersteunende contacten.

In de training worden deze vrijwillige vertrouwenspersonen toegerust in het (vroegtijdig) signaleren van problemen en klachten, in het toeleiden naar reguliere vormen van welzijn & zorg en in het helpen voorkomen van vroegtijdig afhaken en terugval.

Tijdens de training krijgen zorgvrijwilligers aan de hand van een door SW-SL ontwikkelde methode, vaardigheden aangereikt om als zorgvrijwilliger – in de termen van SW-SL “vertrouwenspersoon” – actief te zijn ten gunste van kwetsbare medebewoners in een spreekuur bij Hulp in de Buurt en bij voorlichtingen en thema bijeenkomsten in de buurt.

De training bestaat uit acht bijeenkomsten met verschillende thema's:

1. Introductie, de vertrouwenspersoon
2. Luisteren zonder oordeel
3. Ordenen levensverhaal, hulpvraag helpen formuleren
4. Gesprekstechnieken, de waarde van wederkerigheid
5. Vertrouwen, privacy en grenzen stellen
6. Toeleiden naar aansluitend hulpaanbod, informele zorg/welzijn, gebruik van sociale kaart
7. Ondersteuning en motivatie tijdens ondersteuningstraject
8. Nazorg: nog meer wederkerigheid, accent op zelfredzaamheid, eigen regie

Doel en effect

- Het versterken van de eigen kracht en eigen regie van kwetsbare medebewoners, waardoor zij beter kunnen (en willen) participeren in de samenleving
- Vroegsignalering en realiseren van aanvullende en aansluitende professionele zorg- en hulpverlening
- Het verminderen van zorgconsumptie en zorgafhankelijkheid van kwetsbare bewoners
- Het slaan van een brug tussen informele netwerken van welzijn en zorg en reguliere instellingen zorg en welzijn (door gebruik van sociale kaart)
- Het verbeteren van de toegankelijkheid reguliere welzijn & zorg (door toeleidingen van informeel naar regulier en begeleiding tijdens het hulptraject)

2. Training aspirant- ervaringsdeskundigen

Aspirant-ervaringsdeskundigen die bij Samenwonen-Samenleven als zorgvrijwilliger actief zijn, zijn zorgvrijwilligers die hun “ervaring” inzetten ter ondersteuning van kwetsbare medebewoners. Door de aspirant-ervaringsdeskundigen toe te rusten met een training en te coachen in de praktijk, leren zij hun ervaringskennis in te zetten ten gunste van het proces van anderen. Zij fungeren als rolmodel, door het (h)erkennen en delen van de ervaringen wordt de zelf- en samenredzaamheid vergroot, waardoor bewoners hun eigen kracht hervinden, zich niet meer alleen voelen staan en beter met de situatie waarin zij zich bevinden om kunnen gaan. Tijdens de training leren aspirant-ervaringsdeskundigen tevens om samenredzaaminitiatieven, waaronder zelfhelp, lotgenotencontact en dergelijke, in te richten.

Gedurende acht weken (één dagdeel per week) leren de deelnemers hoe ze hun eigen ervaringsverhaal kunnen inzetten om lotgenoten te ondersteunen, sterker en weerbaarder te maken. Tijdens iedere bijeenkomst staat er een thema centraal:

1. Kennismakingsbijeenkomst
2. Ervaringsdeskundigheid
3. Systeemwereld en leefwereld
4. De 5 kloven en de 5 rollen bij armoede
5. Herstel en eigen kracht
6. Samenredzaaminitiatieven
7. De mentor van een samenredzaaminitiatief
8. Afsluiting en vervolg

De bovengenoemde doelen en effecten zijn ook van toepassing voor de training en inzet van aspirant ervaringsdeskundigen.